

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia Poporului”, Sibiu.

Foaie politică.

Apare în fiecare Duminică.

INSERATE:

să primesc la **biroul administrației**, (str. Măcelarilor nr. 12).

Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani.

Christos s'a născut.

Christos s'a născut! Lumină s'a făcut!

Ingerii din cer s'au pogorât și au vestit păstorilor, au vestit lumii întregi, că Fiul lui Dumnezeu trup omenesc a luat și pentru a noastră mântuire între noi s'a ivit.

Lumea rătăcea în întunec, era sufundată în păcate, în fărâdelegi și mizerii. De mult apucase omenirea pe acest povârniș al decadentei morale. Cugețătorii lumii vechi, filozofi cu nume mare, ca Socrate și Plato la Greci, Cicerone și Seneca la Romani au voit să o reformeze, să o îndrepte pe altă cale, pe calea adevărului și virtuții, dar truda de giaba le-a fost. Și atunci, când omenirea avea mai mare lipsă de îndreptare, de mântuire, Dumnezeu a trimis pe Fiul său să sufere, să se jertfească pentru noi, pentru genul omenesc și izbăvire să ne aducă.

Christos s'a născut și lumină s'a făcut! Și în aceasta lumină, vechea lume

s'a prăbușit și una nouă s'a creat cu încetul, pe temelii adevărului, pe temelii credinței adevărate. Un nou spirit a început să stăpânească lumea, o nouă viață morală s'a salășluit între oameni, nouă legi, nouă știință, nouă civilizație și-a făcut calea în lume, civilizația creștină, fericind în viață, pe muritori. Dar s'a făcut ceva și mai mult decât aceasta. Isus Christos prin mărețele sale învățături a arătat oamenilor și calea vieții vecinice, calea izbăvirii sufletului. Pe lângă grija de viața vremelnică, de viața pământească, Christos ne-a arătat mai pe sus de toate cum putem să ne mântuim partea nemuritoare a noastră, — sufletul nostru.

Iată măreția învățăturilor lui Christos! Iată Mântuitorul nostru, Mântuitorul lumii! Iată și însemnătatea serbării Nașterii Domnului, ce o ținem acum! Bucurie stăpânește pe toți bunii creștini în aceasta zi, căci ea ne aduce aminte de ivirea adevăratei lumini pe pământ,

de lumina ce a răsărit din umila iesle a vitelor, și care a cuprins o lume întreagă și a străbătut veacurile până în zilele noastre.

Dar aceasta sfântă zi, ziua Nașterii Domnului este și un prilej de întărire, de relevare sufletească pentru noi.

În viață suntem încunjurați de multe ispite, de multe încercări grele. Multe patimi trupești și sufletești să încercăm a-și pune stăpânirea asupra noastră. Pisma, ura și dușmănia își fac cărări largi prin șirurile oamenilor. Chiar acum, în zilele noastre societatea omenescă e bântuită de multe rele și scăderi. Rele trupești încă s'au salășluit între noi. Amintim aici numai câteva, cum e înclinarea spre risipă, luxul și beția, izvorul atâtor rele și păcate.

Nașterea Domnului este una dintre acele zile de prestanță, când ni s'impune îndeosebi a ne întări și a ne ridica sufletul și a ne propune să ne lăpădam de relele, ce eventual s'au încuibat în

sufetul și trupul nostru. Ni-să impune mai departe să ne îngrădim cu tăria și curătenia credinței creștine, ca relele și patimile să nu aibă intrare la noi. Viața Mântuitorului să ne servească pildă și mărețele lui învățături să le urmăm cu sfințenie. Dacă așa vom face, vom avea o viață fericită pe pământ și viață de veci dincolo de mormânt.

Incheiem cu vechea vorbă românească: *Nașterea lui Christos, să ne fie de folos, și dorim tuturor:*

Sărbătorii vesele și fertile!

Anul-nou politic.

Este obicei în Ungaria, dar și în alte țări, că la Anul-nou partidele politice felicită pe șefii (capii) lor și în vorbirile, ce să rostesc cu acest prilej, să fac declarații politice de însemnătate. În deosebi miniștrii și șefii politici în răspunsurile lor caracterizează situația politică și fac declarații pentru ținuta și lupta politică în viitorul apropiat.

Anul acesta asemenea s'au făcut Sâmbătă în Budapesta obicinuitele felicitări, cari sunt caracteristice pentru stările în cari ne aflăm. Primministrul Wekerle, și astfel guvernul, n'a fost felicitat de nime, semn, că miniștrii sunt pe ducă și nu mai țin nimeni samă de ei. Partidele au felicitat pe șefii lor, cari la rândul lor și-au spus părerile și nădejile, ce-i stăpânesc la începutul noului an.

Iată ce declarații s'au făcut cu prilejul felicitărilor:

Membrii partidului Kossuthist, vre-o 40 de deputați și alți aderenți au mers să felicitate pe Kossuth. În numele lor a vorbit dep. Fenyvesi, care s'a plâns asupra situației și a aprobat ținuta lui Kossuth.

Kossuth a răspuns prin o vorbire mai lungă, spunând că și dacă partidul va trece în opoziție, își va face datoria, rămânând credincios principiilor.

— Ne așteaptă vremuri grele — a zis între altele Kossuth. Națiunea, care vrea să se desvoalte, vreau să o încătușeze prin o lege electorală, care ar nimici supremația națiunii maghiare și a inteligenții.

Vorbind de banca neatârnată, spune, că deși neîncrederea Monarchului nu a putut fi delăturată, s'au făcut toate pregătirile pentru ridicarea băncii naționale. S'a câștigat piața franceză de bani, ca banca să nu atârne dela Austria. Că lucrarea n'a putut fi dusă la bun sfârșit, de vină este impaciența unor membrii, adevărați aderenți lui Iusth, cari s'au desfăcut din partid.

Prezidentul partidului constituțional, Széll, nefind în Budapesta, a fost felicitat în numele partidului de Nagy Fer. pe cale telegrafică. Széll a mulțumit tot telegrafice, și a felicitat și pe conducătorul partidului, pe contele Andrassy. Acesta în răspunsul său făcut pentru partid, a repetat punctele de vedere cunoscute, ale lui și ale partidului. Nu e pentru ridicarea băncii naționale pe 1911, dar susține dreptul națiunii la banca neatârnată. Sustine pretențiile militare, ca pretenții naționale, iar cu privire la reforma legii electorale stă pe lângă punctul de vedere de până aci, arătând în proiectul său, cu pluralitate și alte restringeri. Fără de aceste s'ar periclitat hegemonia națiunii maghiare și a inteligenții.

Membrii partidului popular au felicitat pe șeful partidului, Zichy Nándor. A vorbit Beniczky, osândind împărecherea dintre par-

tide, cari duc națiunea în primejdii. Zichy, răspunzând a zis, că constituționalismul trebuie eluat, ca să fie ceva real în istoria națiunii. Înceamnă partidul la unire și la urmarea principiilor de până aci.

A fost felicitat și contele Szapáry Pál, șeful noului partid creștin social. Szapáry a zis, că partidul trebuie să ție la direcția dezvoltării sociale.

În partidul lui Justh nu s'au făcut felicitări.

Cum vedem, declarațiile șefilor politici nu cuprind nimic nou, nimic ce nu s'ar fi știut, doar atâta că reiese iarăși *dușmănia voroasă contra votului universal*, de care tem egemonia maghiară, că o vor surpa naționalitățile și egemonia inteligenții, pe care o tem de socialiști. Vorba să fie!

Sibiu, 6 Ianuarie n.

Ex-lex. Cu 1 Ian. căl. nou Ungaria a intrat în starea de ex-lex, adevărat în afară de lege, în ce privește dările. Cauza e că dieta n'a votat dările pe anul 1910, nici n'a dat indemnitate guvernului.

Wekerle, ca ministru de finanțe, a dat o ordinațiune direcțiilor financiare, oprind încasarea dărilor, cum și execuțiile de dare. Nu suntem deci siliți a plăti dările de stat, până nu să va face rânduială cu ocărnuirea. Dar noi totuși sfătuim pe oamenii noștri să plătească darea, căci altcum să prea adună restanțele, cari tot trebuie plătite mai târziu.

Criza. Lukács a fost Marți în audiență la Maiestatea Sa, făcându-i raport despre tratările sale. M. Sa l-a însărcinat să formeze ca primministru, un nou guvern, de tranziție. Lukács continuă a tracta cu fruntașii partidelor.

Poetul Goga — arestat.

Sâmbătă, în 1 Ianuarie n. a fost arestat poetul nostru, dl Octavian Goga, de poliția din Budapesta. Acest fapt a produs o vie indignare pretotindinea între Români. Căci iată, ce să zice, că a fost cauza: „Țara-Noastră” are pornite câteva procese nouă. Fiind-că însă redactorul ei, regretatul D. Marcu a reponat, procuratura din Cluj înhață ca responsabil pe dl Goga, ca fost proprietar al foaiei. Și — vezi Doamne — ca să nu fugă în streinătate — dă poruncă a fi luat prins.

Dar dl Goga n'a voit „să fugă” nicăieri, căci pregătirile pentru a merge în străinătate le-a făcut publice, s'a scris în foi și dânsul s'a oprit mai în urmă în Arad și în Bpesta, pe câteva zile. Așa face, cine vrea să fugă din țară? De sigur, că nu! Prin urmare dl procuror în zelul său s'a prea grăbit cu strașnica sa poruncă.

Dl Goga, la cererea sa, a fost adus, sub paza unui polițist în civil, la Cluj, în arestul procuraturii și după ce a fost ascultat, a fost lăsat liber.

Așa stă afacerea cu arestarea dlui Goga. Îl felicităm, și-i dorim tărie, ceea-ce știm că o are, pentru cele ce îl mai așteaptă pe cariera spinoasă a gazetăriei.

Din România.

La atentatul contra lui Brătianu.

Din București să serie, că dl I. C. Brătianu să află mai bine, să poate scula din pat și lucrează 2—3 oare pe zi.

În legătură cu aceasta amintim, că la direcția generală a polițiilor și siguranței din ministerul de interne zilnic să primesc scrisori de amenințare la adresa primului ministru și ministru de interne d. Ferekide și a altor mari fruntași ai Statului. Să crede că scrisorile de amenințare le trimite sindicalității (lucrătorii asociații). Guvernul liberal însă e hotărât a lua măsuri aspre legislative pentru asigurarea liniștii în țară.

Impotriva anarhiei.

Deși atentatorul Jelea tăgăduiește, că a fost pus la cale de cineva pentru a săvârși atentatul împotriva dlui Brătianu, să crede totuși, că atentatul a fost plănit de sindicalști.

Ura, ce să îndreaptă contra muncitorilor sindicalști, să răsfărge asupra foaiei „Adevărul”, și „Dimineața”, foi jidovite, cari reprezintă tendința națională jidovească, cer drepturi pentru Evrei și ațită pe socialiști. Din pricina aceasta și fiindcă aceste foi atacă mereu pe vrednicii profesori învățați Iorga și Cuza, studenții univerzitari din București dimpreună cu alți aderenți ai dlor Iorga și Cuza, au făcut săptămâna trecută o demonstrație viforoasă în contra foilor numite, spărgând geamurile palatului acestor ziare și arzând pe uliță exemplare pe cari au putut pune mâna. Au fost arse și nimicite un mare număr din foile aceste.

În afacerea aceasta s'au făcut și interpretări și discuții în dietă. S'a ținut apoi și o întrunire a majorității parlamentare, asigurându-se guvernul de sprijin puternic din partea liberalilor, pentru a zdrobi anarhia prin reforme adânci.

Să se colonizeze — Jidani.

Un plan șovinist făurește o foaie jidovească-maghiară din Budapesta, „Pesti Hirlap”. În unul din nr-ii să-i mai noi publică un articol, în care cere, că în ținuturile românești statul să colonizeze nu Unguri, nu Ciangăi, ca până acum, ci — Jidovi. Scriitorul articolului laudă maghiarismul Jidanilor din Ungaria și crede, că dacă Ciangăii nu pot maghiariza și să prăpădesc, vor face treaba aceasta Jidani.

Iată câteva părți din acest faimos articol:

„În Ardeal și pretutindenea aiurea, unde valachii locuiesc în mase, observatorul atent a putut să constate, deja din vremuri vechi, cu deosebire două simptome. Întâiul, că moșiile ungurești icuite între pământurile valachilor ajung încetul cu încetul pe mâinile valachilor; al doilea că colonizările noastre principale — doar cu excepția numai a celor din comitatul Hunedoarei, dela Deva — n'au reușit. O proprietate ungurească pentruce ajunge pe mâinile valachilor: aceasta are cauze de multe feluri. Una e îngreunată de datorii, ajunge la dobă, și o cumpără valachul. „Albina” ori avocatul Traian Titus o cumpărătorul, e tot una. Pentru noi e pierdută. Alta poate e liberă de datorii, dar proprietarului i-se urește de miile de neplăceri, împreunate cu gospodăria între valachi. O scoate deci la vânzare și de multeori o vinde cu pagubă, numai ca să scape de ea. Firește și pe asta o cumpără un valach. Și pe locul unde odinioară făcea gospodărie vre-un credincios al bunului Mihai Apafy, ori al Bethleneștilor și Bathoryeștilor, acolo azi ară pământul „popa” Albescu, — în cinste, de olacă.

„Un al treilea ungar dorește să se stabilească la oraș și din acest motiv își vinde moșia; de fata unui al patrulea se îndrăgostește vreun tinăr valah și moșia ajunge ca zestre pe mâinile urmașului direct al lui Numa Pompilius.

Așa „ne stângem, pierim”. Și moșia care a fost mai până eri ungurească, azi e tributară „Asociației”; unde eri priviau de pe păreți încă Ludovic Kossuth și viteazul Damjanich, mâne deja Iancu și Axente întimpină pe cei ce intră; unde până eri poarta cu grilaj era văpsită cu verde, azi ficiorul, cu opinci și șerpar, își așteaptă în pragul porții văpsite roș-galbenvânăt iubita cea cu cătrînță.

Sunt triste stările acestea și ar trebui să disperăm, văzând cum se îngrașă, crește și să întărește cel mai mare dușman intern al nostru, valachul. Dar nu e dracul chiar atât de negru și nu trebuie să ne temem că valachii ar putea să se întărească prea mult. Căci cât pământ trece pe mâinile valachilor, aproape tot atât de mult ajunge în schimb pe mâinile jidanilor, ceea ce din punct de vedere național ungurește egalează contul, cu desăvârșire.

„Căci jidanul — locuiește chiar cincizeci, o sută de ani, între valachi — va rămânea totdeauna ungar credincios. In casa lui își găsește adăpost vorba ungurească, cartea ungurească, ziarul unguresc; copii și-i trimite la școală la oraș, în depărtare de mile întregi, dar nu și-i lasă pe mâna dascălului valach nici pentru lumea asta întreagă, și sunt comune, unde casa jidanului e singura, în care — cu pronunție greșită poate, dar totuși cu ardoare și iubire — copilul învață pe de-a rostul, că: „Hazádnak rendületlenül“...

Scriitorul atât la început cât și la urmă, atârnie, ca să se colonizeze Jidani.

Ei bine, vie Jidanii, căci ne vom ști noi apăra și de ei pământul, moșiile noastre.

In afacerea examenului de nostrificare.

— Lămuriri —

In nrul nostru din urmă, în o scrisoare din Feneșul-săsesc, am semnalat o pornire necorectă pentru nostrificarea diplomelor învățătoarești a învățătorilor nostri, pentru școlile populare române. Două învățătoare române au fost qualificate, respective diploma le-a fost validată și pentru școlile populare române, de preparandia din Cluj.

Diploma astfel nostrificată a uneia din aceste învățătoare n'a fost recunoscută de senatul școlii din Feneșul-săsesc și actele au fost trimise la consistorul din Blaj.

Cât pentru cealaltă învățătoare dela școala gr.-or. din Cojoana, „Telegraful Rom.“ dă următoarele lămuriri, pe cari le reproducem aici, fiind de interes pentru învățătorii și bărbății nostri de școală.

Iată ce scrie „Telegraful Român“:

„Candidata Ana Marincea a fost aleasă învățătoare definitivă în sinodul parohial din Cojoana, ținut la 24 August 1908. Alegerea a fost aprobată de Consistor, dar decretul de învățătoare definitivă nu s'a extradat, fiind învățătoarea aleasă provocată a-și nostrifica diploma în senzul normelor noastre în vigoare. Regulamentul pentru examenul de qualificație învățătoarească din Metropolia noastră în §-ul 40 dispune adecă: „Învățătorul sau învățătoarea gr.-or. română, care a obținut diploma la alte institute pedagogice din patrie, fiind a se aplica la școlile gr.-or. române din Metropolie, va avea a se supune unui examen întregitor din: religione și morală, limba română, cântări bisericești și tipic. In-

vățătoarele din cântările bisericești și rituale nu se qualifică“.

Sunt institute pedagogice de stat cu catedră în regulă sistemizată pentru limba și literatura română. Candidații gr.-or. români dela aceste institute fac examenul din limba și literatura română deodată cu examenul din celelalte obiecte, precum și examenul din religione și morală, sub prezidiul comisarului consistorial, anume trimis spre acest scop. Așa se întâmplă d. e. cu candidații, cari cercetează pedagogia de stat din Deva.

Pe aceștia nu-i privește dispozițiile §-ului mai sus citat, deși qualificația lor din limba și literatura română ar putea fi discutabilă din unele puncte de vedere.

Învățătoarea Ana Marincea a cerut dela Consistor permisiune, ca să presteie examenul de nostrificare al diplomei sale la pedagogia de stat din Cluj. Consistorul neavând cunoștință oficială, că la pedagogia de stat din Cluj ar fi catedră sistemizată pentru limba și literatura română, prin concluzul său din 3 Decembrie v. a. c. Nr. 13713 Școl. a respins cererea respectivei învățătoare, și în senzul §-lui mai sus citat, a îndrumat-o, ca în timpul cel mai scurt posibil să se prezenteze aici pentru a-și nostrifica diploma. Așa stă treaba de prezent. Consistorul va clarifica afacerea în calea sa oficială“.

Acuze împotriva miniștrilor.

Am amintit în nrul trecut, că sub titlu „Panamaa guvernului Wekerle-Kossuth“ a apărut o broșură, în care unii din miniștri sunt învinovați, că ar fi folosit din banii țării sume mari pentru favoriți de-ai lor sau le-ar fi făcut pe nedrept unele hatâruri.

Foaia kossuthistă „Budapest“ să ocupă în un număr al său cu acuzele, cari sunt îndreptate contra lui Kossuth și secretarului de stat Sztérényi și să încearcă a le respinge, arătând, că sunt netemeinice. Sunt 12 puncte de acuze, din cari dăm cele mai însemnate, anume:

„Trenul electric al contelui Benyovszky“ — în un capitol cu acest titlu Kossuth este acuzat, că ar fi făcut mari favoruri societății călei ferate locale dintre Vaș și Gődöllő, fiind că e interesat contele Benyovszki la acest tren. Budapest zice, că contele Benyovszki nu e interesat de loc la acest tren. Concesia pentru acest tren au dat-o guvernele de mai înainte. Guvernul kossuthist numai atâta a

făcut, că a urecat dreptul pentru circulația de tranzit al societății dela 3000 la 5000 de vagoane etc.

„Un dar de un milion și jumătate lui Kossuth Lajos Todor“ — acesta e titlu unui alt capitol de acuză, în care să arată, că Kossuth a făcut un dar de 1^{1/2} milion fratelui său prin aceea, că a dat favoruri de transport societății ungaro-italiană de exploatare de păduri, dacă aceasta va transporta lemnele din pădurile din jurul Sibiului nu prin România, ci pe la Fiume. Aceste favoruri sunt date pe 20 ani și în acest timp să urcă la suma de mai sus. Acesta e un dar lui Kossuth Todor, fiind el membru în direcțiunea numitei societăți.

„Budapest“ zice, că favorurile, ce s'au dat numitei societăți, le au de ani de zile toate ferăstraiele din munții Brașovului, și favorurile ce s'au dat societății ungaro-italiană s'au dat în așa condiții, încât statul are câștig.

„Paușalul lui Garai Manó“, — în un capitol cu acest titlu să atacă secretarul Sztérényi, că ar fi dat foaiei „Korbács“ inserate dela căile ferate până la 3000 cor. ca să nu publice o scrisoare, care ar fi fost neplăcută pentru Sztérényi. „Budapest“ zice, că aceasta afacere a fost și pe la judecătorie, unde s'a constatat, că scrisoarea cu pricina nu există. Inseratele s'au dat, când redactorul foaiei a promis, că va face foaia cotidiană.

„Kossuth cavalerul“. Alt titlu al unui capitol, în care să spună, că Kossuth a risipit aproape cinci sute de mii de cor. plătină revistei „Moderne Kunst“ suma aceasta, pentru-că a publicat descrieri despre Ungaria. O parte bună din suma aceasta a primit-o un mijlocitor, un aderent credincios al miniștrului. „Budapest“ spune, că pentru „Moderne Kunst“ s'au dat bani, dar numai 15 mii cor. fără nici un bacșiș.

În alt capitol să scrie iarăși, că Kossuth a dat voie a să face calea ferată vicinală Czepléd-Csemő, pentru slujbe cortesești.

Aceste și alte asemenea învinuiri să cuprind în broșură față de Kossuth și Sztérényi. Față de Wekerle și Andrássy altele de felul acesta.

Autorul broșurei este Habár Mihai, redactorul foaiei „Friss Ujság“. „Budapest“ zice, că Habár a fost pus la cale de editorul „Friss Ujságului“, ca să scrie broșura, drept răzbunare, pentru că guvernul i-ar fi detras subvenția de 230 mii cor. ce a avut o foaia „Friss Ujság“ dela guvernele de mai înainte.

Poezii populare.

Din Beiu.

Culese de D. Luca, inv.

Măi bade draguța ta
Nici pe drum nu ști umbla,
Că-asa face cu mâna
Ca și buna, bătrâna,
Și-asa face cu capu
Ca și moșu săracu.

Bată-te bădiță bată
Două fire de săcară
Dorul meu cel de asară,
După dorul cel de asară
Inimuța mea tot zbeară
Și bădiță, pic de sânge,
Und-te văd inima-mi plânge.

Bade, bădișorul meu,
Bade sufletelul meu,
Ai draguța cinșea
Te iubesti bade cu ea.
Bade de când ne-am lăsat
Doamne-amar ne-am mai uitat.

Prin pădurea rară 'n jos
Trece badea mânios
Cu căruț de odozlan
Cu draguța de a-mu'an
Cu restee de măr dulce
Pe bădița dragul duce.

Fetele cu pumnișori
Toate așteaptă domnișori,
Domnișorii acolo trag
Unde-s fete cu iosag.

Mândrulucă de demult
Uită-mă că eu te uit,
Bade nu te pot uita
Că ți-o fost dulce gura.

Mândră năframă cu pui
Te-aș iubi și vreme nu-i
Mândră năframă 'nvărgată
Te-aș iubi, vremea să gată.

Mândra cu bertitele
Nu-i rostează ițele,
Printre ițe, printre spată
Merge-o iapă 'mpedecată,

Printre ițe și fuștei
Merge-o scroafă cu purcei.

Cum nu-i popa afurisit...
Mă dusei la spovedit
Când pe ușă m'am băgat
Popa 'ndată ma'ntrebat
Că cine mi bădița?
Părinte sfinția ta
Ori și cât mi spovedi
Pe bădița nu li ști,

Copiliță cu părinți
Nu sili să te măriți;
Că fata cu minte slabă
Să mărită prea de grabă!

Măgheran erescut în fân
Insoară-te om bătrân,
Că-ți stă bine cu muero
Ca rosmalinu 'n ulcele
Și-ți stă bine cu nevastă
Ca rosmalinu 'nfereastă.

Nu gândi mândră că-mi placi
Că numai năcaz îți faci,

Față de aceea Habâr a declarat prin foi, că pe el nu l-a pus la cale nimenea, să scrie broșura. A scris-o, ca să iasă la iveală adevărul și pentru cele scrise ia toată răspunderea.

Cinștita companie Wekerle-Andrássy-Kossuth-Szterényi a pornit proces contra lui Habâr. Procesul va fi interesant și vom urmări și noi mersul lui, dacă cumva nu să va cocoloși treaba și procesul să va ținea — la Paștile cailor!

Cumințenia țaranului român.

Un popor ca și un om singuratic se prețuește în lume după hărnicia, ce o arată și după făptuirile cuminți ce le îndeplinește. Sunt oameni, cari lucră de se omoară din zorile zilei și până în amurgul serii și sporul nici pe departe nu-i așa ca truda și osteneala.

Sunt apoi oameni, cari viața întreagă se zbuțuie în trudă și muncă, se zvârcolesc în toate părțile, scurmă pământul, calcă țări și mări, își bat capul în tot chipul și tot nu pot ajunge la creangă verde.

Dimpotrivă alții numai cât mișcă și toate le merg strună, toate li se întâmplă după plac. Pe aceștia zice Românul că i-a bătut norocul și apoi mulțimea mare se mulțamește cu zisele românului: „cine n'are noroc, n'are, de când naște până moare” și „dacă n'ai noroc sufli în foc”. Slabă mângăere! dar tot e mângăere!

Nu-i vorbă norocul este ceva, numai cât, dacă te întrebi că oare ce? nu poți să dai nici un răspuns. Mulți oameni cu minte mare și-au bătut capul să afle răspunsul potrivit, dar nimeni nu l'a găsit așa ca să poată fi cu toții multămiți de felul, cum l'au dat.

Un lucru stă mai pe sus de orice îndoială și anume faptul cumcă: *mintea și norocul* sunt cam aproape unul de altul, deși un proverb nemțesc zice, că cel prost are noroc. Nu-i vorbă sunt foarte mulți proști, cari au noroc, dar dacă cauți, apoi de mulțori afli, că cel lovit de noroc a fost prost numai înaintea lumii, dar în togmirea trebușoarelor sale a dovedit cumințenie destulă.

Dacă încere să spun cu ce e norocul, apoi eu asta nu fac altceva, decât caut și eu ca mulți alții să nimeresc adevărul. Nu mă leagă în nădejdea că voi fi mai norocos, dar mă mângăiu cu aceea, că voi da și altora de gândit, cari poate vor fi mai norocoși decât mine în aflarea adevărului.

Nu gândi că-mi trebuiești
Că numai păcătuiești.

Foaie verde ca frunza
Mi-a urât badea casa,
Lasă, lasă, s'o urască
Numai să nu-și bănuiască.

Bade peană de saciu
Ce vii sara-așa târziu?
Ca vint unul pe la cină
Ca o floare din grădină
Cu turtuța la curea
Și-a'n celuit gura mea.
Dar tu vii cu mâna goală
Date-n drac să te omoară.

Taci lele cu brâu lat
Că n'ai lepedeu pe pat,
Ai țesut o pânză rară
Șapte luni, într'o cămară,
Pe când ai fost să o gați
N'a fost bună nici de saci,

Eu socot, că *norocul este acel simț ales al omului, care îl face să priceapă starea lucrului în felurile împrejurări ale vieții și știe să le folosească spre folosul său sau să se ferească de ele ca primejdioase fiind pentru persoana și avutul său.*

Dacă eu în toată viața mea m'am știut feri de rău și am știut să trag folos, ori unde am fost pus; am priceput să mă învățese în lume trecând prin ea teafăr și cu profit, atunci la tot cazul eu am fost mai norocos, decât acela, care de toată piatra s'a lovit și care viața întreagă și-a dus-o tot în chin amar și vai.

Ca să mă știu feri însă de rele și ca să știu, cum să-mi pornesc lucrurile spre bine, atârnă dela *pricepera și judecata* omului, deci dela *cumințenia lui*. Cui îi lipsește aceasta, acela îi lipsește și norocul.

Odată o mare artistă română, care a fost preamărită în lume, ajungând din starea ei măreață în o stare mai sărăcăcioasă, în mijlocul unor dame de român, în care erau și eu prezent a zis următoarele cuvinte pline de adevăr și dreptate: *»Fiecărui om i-se îmbie în viața sa prilejul de a putea fi fericit și dacă n'ul înțelege și nu l'prinde, anevoie să mai întâlnește cu el. L-am avut și eu, dar nu l'am înțeles și astfel a zburat dela mine, vād, că pe vecie.*

Iată dară, că se cere ca să fii fericit, să ai și minte!

Imi aduc aminte, că am învățat în școala dela noi din sat, doară în bucoavnă, nu mai știu bine, dar la toată întâmplarea în o carte de școală zicea, că la „un car de învățatură trebuie trei de minte”. Atunci nu am înțeles adevărul celor cuprinse aici, dar acum îl cuprind pe deplin. Nu-i de ajuns să știe unul multe de toate, dacă mintea lui nu-i pusă în bună rânduială, atunci tocmai când i-ar trebui, nu le are la îndemână, căci îi sunt împrăștiate. Mai bine să știe omul mai puțin, dar să știe bine, decât mult și rău. Sunt oameni sfătoși pe sate, cari mereu bat din gură, ca cu o meliță și din sfatul lor nu te alegi cu nimic. Altul spune numai una și bună de te uimești de cumințenia lui.

E întrebare oare are țaranul român cumințenie? A da răspuns la această întrebare, nu e tocmai ușor. Mie mi se pare, că nimeresc adevărul, când zic că țaranul nostru nu e lipsit de oareșicare cumințenie. Asta o poți vedea, când te întâlnești cu o grupă de țărani, ori pe tren, ori prin satele lor, cum să grupează în jurul câte unui domnișor și-i pun tot felul de întrebări despre starea lumii. Și când te pui și voești să-i cumințești, cum să amestecă în vorba ta, de și-o sucește așa încât stai uimit în fața istețimei lui.

În asemănare cu alte popoare, țaranul lipsit de carte pare mult superior prin felul cum se interesează de toate, cum prinde de ușor ce-i spui și cum de încântat se pare el, fără a fi avut parte de carte.

Dar cumințenia nu stă în o istețime naturală momentană, ci în o calculare și întocmire cu plan a trebilor sale.

Priviți numai pe sate și veți vedea, că puțini săteni sunt aceia, în lucrarea cărora se află un plan dela început bine întocmit și dus cu îndărătnicie până la sfârșit. Dimpotrivă, țaranul nostru se îndreaptă după moment. Lui i-e de ajuns, dacă are ce mânca astăzi, pentru ziua de mâine va da Dumnezeu iară.

Nu-i vorbă sunt mulți țărani, cari lucră eu premeditare, judecă mai înainte ce are să facă și în toate ale sale vezi chibzuială. Așa, mi se pare, că trecem astăzi prin straformare, unde iese mai mult la iveală *chibzuiala și scotința* ca în vremile trecute.

Acesta e un semn de progres, căci facerea de planuri și lucrarea cu chibzuință arată oarecare *cultură și învățatură*, pe care și ai noștri au început să o aibă. Avea drept deci ungurul să zică: „Dă-mi Doamne mintea Românului din urmă”, dar astăzi nu știu dacă mai are?
Dr. Petru Șpan.

Un act înălțător de caritate.

Duminecă în 2 Ian. c. la oarele 4 d. a. s'a dat la școala poporală gr.-cat. din Sibiu o înălțătoare manifestație de caritate. Harnicul comitet al „Reuniunii femeilor pentru înfrumșetarea bisericii”, în frunte cu zeloasa sa prezidentă d-na *Elena Dr. Isacu* a ținut să nu-și uite nici de astădată de copiii noștri de școală, surprinzându-i nu numai cu un impunător pom de Crăciun încărcat cu toate bunătățile, ci înzestrându-i totodată și cu diferite alte daruri de preț în măsură neasămănat mai bogată, decât oricând mai înainte.

Intre 66 băieți și fetițe s'au distribuit de data aceasta: 25 părechi ghete nouă, 31 pantaloni, 11 hăinuțe, 3 căputuri, 17 părechi mânuși, 18 părechi ciorapi, 3 șorțuri, 4 cărpe 6 cămeși și 8 căciuli, apoi colaci diferite zaharicale, material pentru lucrul de mână etc.

Impărțirea darurilor a fost precedată de executarea unei mici programe potrivite, compusă din cântări religioase, colinde și declamațiuni ocazionale, sub conducerea învățătorului *Romul Botezan*. A urmat apoi o vorbire la înțelesul tuturor, rostită de directorul școlar, protopopul *Nicolae Iogan*, prin care a relevat însămnătatea sărbătorii Nașterii Domnului, a actului de rară binefacere, ce să săvârșește, a mulțamit binefacătorilor marinimoși, îndemnând totodată pe copii la bună purtare, silință și la iubirea sfintei maice bisericii și a limbei noastre, cea mai frumoasă din lume.

La aceasta înălțătoare serbare școlară pe lângă un public foarte numeros din popor, au participat membrii comitetului, I. Bardosy, inspector școlar penz., Aron Lupean, oficial militar penz. și alți intelectuali, domni și doamne.

Spesele au fost acoperite prin contribuiri benevole, colectate aproape toate prin d-na prezidentă a Reuniunii femeilor. Au contribuit în bani: Cassa bisericii și d-na Elena Dr. Isacu câte 20 cor., apoi d-nele și d-nii: Ana Togan 12.60, cor. Dr. Vasile Preda 10 cor., Ana Mihălțan 7 cor., Elena Luceța și Ermina Dr. Păcurariu câte 6 cor., Sidonia Muntean, I. A. de Preda și Emilia Dr. Rusu câte 5 cor. Irina Bardosy, Constanța Dr. Balinț, Carolina Codarcea, Ludvig Ferencz, Maria C. Pop, Major Sebastian câte 4 cor., Constanța Dr. Popp, Emilia Dr. Rațiu, Maria Simu câte 3 cor., Mărina Bosnea, d-șoara Nina Dunea de Sajó, Wilhelm Fürst, Maria Popp de Harșianu, Paraschiva Hedu sen. Paraschiva Hedu jun., Elena Henteș, N. N., N. N., Valeria Popescu, Cornelia Surdu câte 2 cor., Aron Lupean, N. N., Safta Rempold și Malvina Versariu câte 1 cor., în total 155 cor.

Pe lângă aceea 7 firme comerciale germane și 2 române, cărora li să exprimă mulțumită în particular, au binevoit să contribuie în măsură neașteptată cu diferite bucăți de vestminte, stoffe, ghete, colaci, zaharicale și altele.

Primească deci toți marinimoșii contribuitori, cea mai adâncă mulțumită și recunoștință și îndeosebi onoratul comitet al Reuniunii femeilor în frunte cu prezidenta sa zeloasă și neobosită d-na Elena Dr. Isacu, care săvârșește o lucrare atât de laudabilă în patrie noastră.

Diracțiunea școlară.

La Moș-Ajun.

De Șt. St. Tuțescu, inv.

Bună dimineața la Moș-ajun
Bună dimineața Moș-Crăciun!
Boi, vaci,
Cai, oi și porci,
Sănătate, bogătate,
Că-i mai bună decât toate!

Nașterea lui Isus.

Iosif cu Maria intra
In sălaș pe-o noapte grea,
Nașterea s'apropia
Și Maria se'ngriea,
Ajutor ceresc cerea,
Că ușor să nască vrea!

Și în pace a născut
Un prunc mândru și plăcut.
Raze pe cap îi luceau,
Sălașul îl lumineau,
Ș'apoi mama-l înfășa
Și în iesle-l așeza!

Iată, cel făr' de nceput
Și în lume n'nceput,
Iată Isus Dumnezeu
Fiu trimis de tatăl său!
Impăratul ce-l cerea
Intr'un sălaș pământesc.
Ingerii s'au adunat
Și mărire i-au cântat!

Colindă.

Comunicată de T. Stoia, inv.

Sus pe slava cerului
La porțile raiului
Hai cu toți să ne suim.
La cetatea Vîsteim
Este-o fată tinerea
Cu coconăș lângă ea,
Ingerii din cer veneau
Mândră cînte-i aduceau:
Noi Marie te cîntăm
Și pe fiul îl slăvim,
Că ești îmbrăcată'n soare
Și fi luna la picioare
Și-i dai fiță lui Christos
La Mântuitorul nost,
Ce-a scos suflete din iad
Pe Eva și pe Adam
Și sămânța lui Avram,
Toată lumea te slăvește
Și sînu-ți blagoslovește.

In noaptea ajunului.

S'a inserat de mult. Satul s'a liniștit
acum. Nici chiuiturile și pocniturile de biciu
ale băeților, care să găteau de „bună ziua“,
nici lătratele și chelălăiturile cânilor întărați
nu să mai aud.

O pace-adâncă și binefăcătoare plutește
peste tot cuprinsul.

Băieții s'au strâns cete, cete, pe la cei
cu casele mai încăpătoare și acum, ciopor în
jurul cuptorului, ascultă cu ochii țintiți la
gura vre-unuia, care îndrugă — și el — ce
să pricepe, numai să omoare vremea, care să
strecoră încet, încet ca și cum ar vrea să
facă pe necazul nerăbdătorilor.

În casa lui moș Pană Grăniceru s'au
strâns toți băieții vecinilor.

Aci e casă mare și oameni de petrecere.

La moș Pană să strâneau băieții veci-
nilor și acum două-zeci de ani, când era
făcău Neagu — feciorul Grănicerului și, tot
în casa lui, au început să se strângă de vre-o

două erni incoace, de când s'a ridicat flăcăias
și nepotu său Nițu.

Toți tovarășii de colindă au venit de
vreme, numai Mitru lui Custură lipsește.

— „Da... măi băieți! a lui Custură de
ce n'o fi venit, măi? Cine știe, de ce n'o fi
venit? S'o fi supărat, hai?“

— „Ce supărat, ce supărat! Cine-l lasă
să se supere? Nu-i tăem nasul?“

— „Ba, o avea el una de n'a venit
până în vremea-asta! Ia, să mergem noi un trap,
pân'acolo, că nu ne cad picioarele. Mergem?“

— „Să mergem“, răspuseră câți-va din
tovarăși și cu toții porniră pe ușă.

— „Hai, hai... închideți mai repede
ușa, că-mi răcesc ouăle“ le strigă moș Pană,
care tocmai își potrivea un tăciune în luleaua,
(pipa) pe care numai la masă și la biserică
o lepăda dela gură. „Și să-mi veniți mai re-
pede, că pe urmă, mă cule“.

— „Repede, repede“, răspunse cineva
din cei cari eșau pe ușă, până-i trage de trei
ori din lulea, suntem aci“.

Așa s'a și întâmplat.

Când să iasă în uliță băieții s'au întâlnit
cu Mitru. Venea încet, cu căciula trasă pe
ochi și cu zechea strânsă, până la gură.

— „Da ce-i Mitrule, așteptai să te che-
măm cu plosca?“ îl întreabă, cam necăjit,
Nițu Grăniceru.

— „Nu, mă, da tocmai îmi spălase mama
obieluțele și... am așteptat să se usuce“.

Toți tăcură; erau mulțumiți cu lămu-
rirea lui Mitru.

Intrară în curte. Aproape de fereastră
Nițu să opri:

— „Mă băieți! hai să strigăm odată
la noi, să vedem ce zice băticu! Vreți?“

— „Vrem!“

„Toți băieții să facură gramadă la fe-
reastră. Unul din ei să duse la culcușul lui
Corbea să-l deștepte.

Voiau să întărate cănele, ca să crează
unchiașul că sunt băieți străini.

Corbea începu să latre speriat; iar cei
dela fereastă porniră într'un glas: „Bună
ziua la ajun, mâne la Crăciun, într'un
ceas bun“.

Moș Pană auzi gălăgia și eși supărat:

— „Ce „bună ziua“ mă, ce „bună ziua“
nu vezi că e noapte?... să nu te mai auz
că-ți moi șalele! Să treacă miezul nopții și
atunci, nu acuma!“

Băieții începură să răză mulțumiți și în-
trară în casă.

Unchiașul începu să se închine și să
zică, așa, fără să-și lapede luleaua dela gură:

— „Ptiu! Bate-v'ar sănătatea să vă
bată, zbanghioșilor, mă păcălirăți hai!...“

Credeam că cine știe ce leșinați or fi
pornit, cu noaptea în cap pe la cotețele oame-
nilor și când, colo... voi!“

— „Păi de, moș Pană, ce să facem și
noi; să ne mai speriem somnul!“

— „Ei bate-l-ar pârdaľnicul de somn,
de el vă temeți? Să vi-l spui eu!“

Dați-vă coala mai aproape, să vă spue
moșu o poveste, și să vedeți cum fuge“.

— „Spune biticule, spune!“ îl rugă
nepotu-său Nițu, ca din partea tuturor.

— „Ei, hai! Să vă spui!“

Unchiașul tuși, își potrive focul în lulea
și începu:

„Păi — or fi patru-zeci de ani, și mai
bine — de când eu povestea asta:

Era tot așa, în noaptea ajunului. Eu
eram tânăr; fecioru-meu Neagu să tot fi avut
trei-patru anișori, mai mare nu era.

Stam tot în casa asta, uite cum stăm și
acuma, când... ce mi trece mie prin cap?“

— Măi femeie! zic eu, nevastă — cotețu
ăla e cam departe, nu mi-l-o vămui cine-va?
Știi! acuma umblă găinariii că după miezul
nopții când începe colinda, nule mai dă mâna.

Și es afară să stau de pază.

În fața cotețului era o groapă de grâu“.

— „Cum, groapă de grâu?“ întrebă
unul din băieți.

— „Ei! voi nu știți! Uite, de mult, în
loc să se ție grăul în hambare, oamenii aveau
gropi mari în pământ și acolo și păstrau bu-
catele.

O groapă de astea avusesem și eu acolo,
în fața cotețului, dar nu mai păstram nimic
în ea. Mă gândisem de multe ori s'o astup,
dar nu-mi venise. Ca să nu cază cineva în
ea, o acoperisem bine c'o gratie.

Atunci ce-mi veni mie?! luai gratia
depe groapă, pusei câțiva coceni de a curme-
zișul așa pe gura gropii și apoi aruncaii ni-
țică zăpadă pe deasupra.

După asta, mă detai în dosul pățului
și așteptam.

Par'că simțeam eu c'o să se 'ntâmple
ceva.

Mă cam furase somnul, când auzii trăz-
nind ceva, încolo, spre fundul ogrăzii. Mă
uitai. Erau trei inși: sărișeră gardul și ve-
neau încet spre coteț. În mijlocul ogrăzii să
opriră.

Unul din ei, spuse nu știu ce alorl'altii,
și el porni înainte spre coteț.

Par'că-l văz și acuma: Era un ăla nalt
cât o prăjină și pășia încet, încet...

Cei doi rămăseseră acolo, așteptau.

El venea încet, încet; făcea cinci-șase
pași și se oprea. Privea în toate părțile as-
cultă și iar pornea; dar așa de încet, așa de
încet că de-abia simțeam cum îi gema ză-
pada strivită sunt opinci.

Coti pe după coșul boilor și apoi, așa
încet o luă spre coteț tocmai pe unde era
groapa de grâu. Mie îmi bătea inima de par'că
să-mi rupă coastele. Mai avea un paș, doi
până la groapă. El mai stătu puțin și ascultă.
Nu să simțea nimic.

Câinii durmeau duși. Porni înainte încet
încet. De odată auzii „zdup“ și găinarul nu
să mai văzu. Căzuse în groapă.

Atunci să deșteptară și câinii.

Ei alergică după cei doi găinari, cari
scăpaseră și cari fugeau de rupeau brazde,
iar eu trăsai un chiot de să deșteptară toți
câinii megiașilor.

Toată noaptea câinii au lătrat mereu în
prejurul gropii, iar bietele găini au chirăit
de frică, până la ziua.

După ce a răsărit soarele, în colo târ-
ziu, m'am dus să chem primarul.

— „Hai domnule Primar, până la mine
c'am prins o vulpe la găini“ zic eu!

— „Hai! Da'i 'mpărțim pielea?“

— „I-o 'mpărțim, i-o 'mpărțim, de ce
să nu-i-o 'mpărțim!“

Până să viu eu cu primarul toată cur-
tea era plină de lume.

Unii să aplecau pe gura gropii să vază
cine e; dar nu puteau, căci hoțul să făcuse
ghem într'un colț.

Am pus o scară și l'am scos de-acolo.

Era nepotul meu Barbu, băiatul soru-mi.
Cei de față au început să răză când
l-au văzut: „Ei, nu e nimic, a 'ndrăznit și
el, ca la un unchiu!“ Iar eu, nu mai știam pe
ce lume mai sunt, de atâta rușine.

Ce vrei? Băiatu soru-mi!...

Toemai atunci să auzi, de departe, cântecul cocoşului. Vestea miezul nopţii.

Ascultătorii săriră arşi, de pe scaune.

— „Auzi cocoşul! fuga băeţi că neapucă alţii înainte“.

Lelea Sanda, nora lui moş Pană, dete fiecărui câte un colindeţ*, iar ei fiindcă erau şase inşi să împărţiră în două cete şi plecară. Uncheaşul rămase să scoată colindeţii la copii, care aveau să vie mereu, mereu, până la ziuă; iar Neagu îşi luă ipingeaua şi porni a şteamătul după cele două cete.

Să gândea că sânt micuţi tovarăşii şi... câte nu să poate 'ntâmpla într'o noapte ca asta.

(Viaţa lit.)

Fl. Cristescu.

*) Colindeţii să numesc în România nişte colăeşi de o formă lungăreaţă ce să impart, pe unele locuri în dimineaţa Crăciunului, pe altele în noaptea despre ajun spre ziuă. Copii să duc noaptea la fe-reastră şi-i cer:

Colindeţi, colindeţi,
Colindeţi aveţi?...

Basmul nostru.

Plin de vлага tinereţei
A pornit-o călătorul
In seninul dimineţii
Să-şi găsească 'n largul vieţii
Viitorul...

Inima-i era curată
Faţa, fragedă şi plină
Şi spre zarea depărtată
S'a 'ndrumat cu ochi ce'noată
In lumină.

Mama-i dase, ca o zână,
Un buchet, par'că de ceară.
Şi cu florile în mână
S'a tot dus pe drumuri până
cătră seară.

De'ntâlnea în cale, fete
Palide sau zâmbitoare
Iubitoare sau şirete
Le prindea la toate'n plete
Câte-o floare...

Ii spusese la plecare
Biata-i mamă ce plângea:
— Drumu-i lung şi viaţa-i mare
Din buchet la ori şi care
Să nu dea.

Dar pe drum el dase sfatul
Şi dojana ei uitărei,
Şi'n părtea mereu, băiatul
Flori şi flori pe sărutatul
Fiecărei!

Şi cum seara să lăsase,
Răsărind văzu din ceaţa
Ce amurgu 'nsângerase,
Pe iubita ce-o visase
Toată viaţa!

Şi miresei călătorul,
Gol buchetu când i-aduse,
Fiindcă florile-i căzuse,
Pricepu risipitorul

Ce pierduse.

Cincinat Pavefescu.

Toader norocosul.

— Monolog. —

Imi spuse moaşa noastră, de-ar fi tăcut mai bine,
Că-am să devin gazdă, mai gazdă ca oricine.
Noroc şi fericire şi tot ce-n lume-i bine
Ca şi scaiul de oaie, să vor finca de mine.
Căci om ca mine încă nu s'a născut în lume,
Să aibă atâtea semne, ce prevestesc a bine!
Ba după spusa dâncei, chiar n'ar fi de mirat,
S'ajung ministru'n ţară, ba poate împărat!...
Şi nu doar numai moaşa mi-a prorocit noroc,
O meşteră de fuse mi-l spuse din ghioc!
La anul-nou vrăjit-am, şi ştifi ce-am ridicat?
— Cărbunele şi sarea, tot semne de bogat!...

Şi-acum după atâta amar de profesie, —
Uitaţi-vă la mine, cum 'not în bogăţie!...
... Parale am destule, — ba poate chiar prea multe,
Am pus să crească-n bancă cu vexel vre-o opt sute,
Că sutele-s păpate, de loc să nu vă mire
Căci vexelul i-acolo, aşteaptă renoire!
Alaltăieri subscris'am un alt cambiu din nou,
Dar numai de o sută, — pe care-l fac cadou,
Cui o să-l fac? şi cine-i acela fericit?
Dar cin' să fie altul, caventul meu iubit!
Pământ, am cam atâta, cam cât are un baron;
De aici cât vezi cu ochii şi până la Pojon,
Pot apăsa pământul şi praful de pe drum
Cu trenul sau călare, — pe jos sau orişicum...
Mai am apoi moşie în fiecare sat
Din fîntirîm un stînjîn, pe mine'ntabulat.
Bucate?... grâu, săcară, nu samân nici odată,
Căci vezi, nu-i plug, nu-i coasă, nu-i sapă, nici lopată!
Cu ce să strâng eu fânul şi grăul und' să-l pun?...
Iar napii şi ovăsul în ce să le adun?

De vite nu am lipsă, căci boii mă împung.
Iar caii au năravuri şi vaci nu ştiu să mulg!...
Găini, raţe şi găste, în curtea mea nu vezi!
Doar ştifi că ele's hoafe, să tot duc pe livezi
Şi n'aş vrea să am potcă şi ceartă cu vecinii,
Cu cari trăiesc în bine, ca măfele cu câinii.

In casă scule multe, nu-mi place să am;
In cinste nu-ţi dă nime; .. iar casă încă n'am!

Cu de ale gurii însă o duc acum mai rău!...
Sătul n'am fost de o lună şi atunci de fâsoiu,
— Am fost la o pomană la Onu lui Mihoiu. —
In dulce tot mai merge, mai dau pe la petite
Aici pită şi brânză, ba capăt şi plăcinte.
Imi dau ei bieţii oameni, dar fetele mă răd,
Dar ce îmi pasă mie, când rânza mi în rând.

Trăit-am şi eu bine şi n'am fost tot sărac

Am fost un an la ciurdă şi un an am fost diac...
La ciurdă mi-a mers bine, trăiam ca un baron,
Odată într'o Vineri, eu nu ştiu cum un somn
M'a doborât la umbră şi umbra şti ca vară
Mă fermecase bine, de n'o lăsaiu pân' sara
Şi vacile, vişeei de und' să te trezească,
S'au fost ascuns de bine, în holda cea domnească.
In somn uitasem toate; uitasem că's ciurdar
Un vis ciudat avut-am, părea că sunt primar...
Şi chiar şedeam la masă, fincam o judecată;
Părât era chiar domnul cu holda cea mâncată...
Şi prea multe din gură spunea părâtul domn,
— Mai taci! strigău la dânsul....

Şi m'am trezit din somn!

Văzui ciurda în holdă; .. mă pun pe fugă, frate
Şi-i dau ocol strigându-i, să iese din bucate!
... Argăţii dela curte s'apropiau de mine;
Din fuga lor, din vorbă, vedeam că nu e bine
Şi-acol am lăsat ciurda şi făr de rămas bun
Fugiţi picioare iute, vedeţi-vă de drum...
Şi trei poşte fugi'am cu trenul pe jos
Cât nu poate să fugă alt om curagios...
... Că gârle şi mocirle, văzui'am undeva?
Eu n'am văzut nici una, dar spun pe cinstea mea
Obrazul, nasul, gura, erau de noroiu pline
Şi nu-mi puteam da samă: cum s'a legat de mine?...
Dar n'avui baiu de ele şi tot ce-mi păru rău
E că-mi perdusem pipa şi punga cu băgău!

Gândesc, că apă multă pe Murdş nu va trece
Şi-aşa de mare gazdă voiu fi, voiu fi cât zece...
C'am căpătat asară o carte de departe,
In care mi să scrie c'oiu moşteni o parte
Dintr'o arere mare, rămasă după un neam:
O capră şi-o găină, o coasă ş'un ciocan...
Şi eu voiu lua capra şi capra va fâta,
Pe capră şi pe iadă opt zlofi voiu căpăta.

Trăiască moaşa noastră, şi ceca cu ghiocul;
De-acum vine c'e'i bine, de acum vine norocul.
Tu crâsmă blăstămată, când vezi că am opt zlofi
Fereşte-te din cale, fereşte-te cât poţi.
Căci banii mi's de lipsă, să-mi cumpăr un hinteu
De'o fi să fiu ministru ori chiar solgăbirău...
Nu pot umbla în ţară pe jos, cum tu gândeşti
Ci-colea 'ntr'o căleasă, cu cai împărăteşti...

Precum vedeşi de acuma trăesc o lume bună...
Hai! ... ce bine'aşi face să-mi daşi ceva de cină!

Decembrie 1909.

Petru O. Orlăşanu.

Cinci pâni.

Doi oameni, cunoscuți unul cu altul, călătoreau odată vara pe un drum. Unul avea în traistă trei pâni și celalalt două pâni. Dela o vreme, fiindu-le foame, poposesc la umbra unei răchiți pletoase, lângă o fântână cu ciurură, scot fiecare pâniile ce aveau și se pun să mănânce împreună, ca să aibă mai mare poftă de mâncare. Toemai când scoaseră pâniile din traistă, iată un al treilea drumeț necunoscut, îi ajunge din urmă și se oprește lângă dânșii, dându-le ziua bună; apoi se roagă să-i dea și lui ceva de mâncare, căci e tare flămând, și n'are nimica merinde la dânșii, nici de unde cumpăra.

Poftim, om bun, de-i ospăta împreună cu noi, ziseră cei doi drumeți călătorului străin, căci milă Domnului! unde mănâncă doi, mai poate mânca și al treilea. Călătorul străin, flămând cum era, ne mai așteptând multă poftă, se așază jos lângă cei doi, și încep a mânca cu toții la pâne goală și a bea apă rece din fântână, căci altă udătură nu aveau. Și mănâncă ei la un loc tustrei și mănâncă, până ce gătesc de mâncat toate cele cinci pâni, de par'că n'au mai fost.

După ce au mântuit de mâncat, călătorul străin scoate cinci lei din pungă, și-i dă, din întâmplare, celui ce avusese trei pâni zicând:

„Primiți, vă rog, oameni buni, această mică mulțămîntă dela mine, pentru că mi-ați dat de mâncare la nevoie; veți cinsti mai încolo câte un păhar de vin, sau veți face eu banii ce veți pofti. Nu sunt vrednic să vă mulțămesc de binele, ce mi-ați făcut, căci nu vedeam lumea înaintea ochilor, de flămând, ce eram“.

Cei doi nu prea voiau să primească, dar după multă stăruință din partea celui de al treilea, au primit. Dela o vreme călătorul străin și-a luat ziua bună dela cei doi, și apoi și-a căutat de drum. Celalaltii mai rămân o leacă sub răchită la umbră, să odihnească bucatele. Și din vorbă în vorbă, celele avusese trei pâni, dă doi lei celui cu două pâni, zicând:

„Tine, frate, partea dumnitale și fă ce vrei cu dânșii. Ai avut două pâni întregi, doi lei și se cuvin. Și mie-mi opresc trei lei fiind că am avut trei pâni întregi și tot ca ale tale de mari, după cum știi“.

— „Cum așa, zise celalalt cu dispreț: pentru ce numai doi lei și nu doi și jumătate, partea dreaptă ce ni-se cuvine fiecăruia? Omul putea să nu ne dea nimic și atunci cum rămânea?“

— „Cum să rămână, zise cel cu trei pâni; atunci aș fi avut eu pomană, pentru partea ce mi-se cuvine dela trei pâni, iar tu dela două și pace bună. Acum însă, noi am mâncat degeaba și banii pentru pâne îi avem în pungă cu prisos, eu trei lei și tu doi lei; fiecare după numărul pânilor, ce am avut. Mai dreaptă împărțea decât aceasta nu cred, că se mai poate nici la Dumnezeu Sfântul“.

— „Ba nu, prietine, zise cel cu două pâni; eu nu mă țin că mi-ai făcut parte dreaptă. Haide să ne judecăm și cum a zice judecata, așa să rămâie“.

— „Haide și la judecată, zise celalalt, dacă nu te mulțămesci: cred, că și judecata are să-mi găsească dreptul, deși nu m-am tărât prin judecăți de când sunt“.

Și așa pornesc ei la drum, cu hotărîrea să se judece. Și cum ajung într'un loc unde era judecătoria, se înfățișează înaintea judecătorului și încep a spune împrejurările din capăt, pe rând fiecare. Cum a venit întâmplarea de au călătorit împreună; de au stat la masă împreună; câte pâni a avut fiecare;

cum a mâncat drumețul cel străin la masa lor deopotrivă cu dânșii; cum le-a dat cinci lei drept mulțămîntă și cum cel cu trei pâni a găsit cu cale să-i împartă.

Judecătorul, după ce-i ascultă pe amândoi cu luare aminte, zise celui cu două pâni:

„Și nu ești mulțămînt cu împărțea ce s'a făcut, omule?“

— Nu, domnule judecător, zise nemulțămîntul; noi n'am avut de gând să luăm plată dela drumețul străin pentru mîncarea, ce i-am dat; dar dac'a venit întâmplarea de-așa, apoi trebuie să împărțim drept în două ceea ce ne-a dăruit oaspele nostru; așa cred eu că ar fi cu cale, când e vorba de dreptate.

„Dacă e vorba de dreptate, zise judecătorul, apoi fă bine de înapoieste un leu ăstualalt, care spui, că a avut trei pâni“.

— De asta chiar mă cuprinde mirare, domnule judecător, zise nemulțămîntul cu îndrăzneală. Eu am venit înaintea judecății să capăt dreptate, și văd că dumneata, care ști legile, mai rău mă cufunzi. De a fi să fie tot așa și judecata dinaintea lui Dumnezeu, apoi vai de lume!

William E. Gladstone.

„Așa și se pare dumnitale, zise judecătorul liniștit, dar ia să vezi, că nu-i așa. Ai avut dumneata două pâni?“

— Da, domnule judecător, două am avut.

„Tovarășul dumnitale avut-a trei pâni?“

— Da, domnule judecător, trei a avut.

„Udătură ceva avut-ați vre-unul?“

— Nimic, domnule judecător; numai pâne goală și apă rece din fântână, fie de sufletul cui a făcut-o în calea trecătorilor.

„Dinioară par'că singur mi-ai spus, zise judecătorul, că ați mâncat toți ca unul de mult; așa este?“

— Așa este, domnule judecător.

„Acum, ia să statornicim rânduiala următoare, ca să se poată și hotărît, care câtă pâne a mâncat. Să zicem, că s'a tăiat fiecare pâne în trei bucăți deopotrivă de mari; câte bucăți ai fi avut dumneata, care spui, că avuși două pâni?“

— Șese bucăți aș fi avut, domnule judecător.

„Dar tovarășul dumnitale, care spui că a avut trei pâni?“

— Nouă bucăți, domnule judecător.

„Acum câte fac la un loc: șese bucăți și eu nouă bucăți?“

— Cincisprezece bucăți, domnule judecător.

„Câți oameni ați mâncat aceste cincisprezece bucăți de pâne?“

— Trei oameni, domnule judecător.

„Bun! câte câte bucăți vin de fiecare om?“

— Câte cinci bucăți, domnule judecător.

„Acum îți minte, câte bucăți ai fi avut dumneata?“

— Șase bucăți, domnule judecător.

„Dar de mâncat, câte ai mâncat dumneata?“

— Cinci bucăți, domnule judecător.

„Și câte ț-au mai rămas de întrecut?“

— Numai o bucată, domnule judecător.

„Acum să stăm aici, în ceea ce privește pe dumneata, și să luăm pe ăstaltalt la rând:”

„Ții minte câte bucăți de pâne ar fi avut tovarășul dumnitale?“

— Nouă bucăți, domnule judecător.

„Și câte a mâncat el de toate?“

— Cinci bucăți, ca și mine, domnule judecător.

„Dar de întrecut, câte i-au mai rămas?“

— Patru bucăți, domnule judecător.

„Bun! ia, acuși avem să ne înțelegem cât se poate de bine. Vrea să zică, dumneata ai avut numai o bucată de întrecut, iar tovarășul dumnitale patru bucăți; acum o bucată de pâne rămasă dela dumneata și eu patru bucăți dela ăstaltalt, fac la un loc cinci bucăți?“

— Taman cinci, domnule judecător.

„Este adevărat, că aceste cinci bucăți de pâne le-a mâncat oaspele dumneavoastră, care spui că v'a dat cinci lei drept mulțămîntă?“

— Adevărat este, domnule judecător.

„Așa dar, dumnitale și se cuvine numai un leu, fiindcă numai o bucată de pâne ai avut de întrecut; și aceasta ca și cum ai fi avut-o de vânzare, deoarece ați primit banii dela oaspele dumneavoastră. Iar tovarășul dumnitale i-se cuvin patru lei, fiindcă patru bucăți de pâne a avut întrecut. Acum dară, fă bine de înapoieste un leu tovarășului dumnitale. Și dacă te crezi nedreptățit, dute și la Dumnezeu și las, dacă ți-a face și El judecată mai dreaptă decât aceasta.

Cel cu două pâni văzând, că nu mai are încătore șovăi, înapoieste un leu tovarășului său, cam cu părere de rău și plecă rușinat!

Cel cu trei pâni însă, uimit de așa judecată, mulțămesc judecătorului, și apoi iasă zicând cu mirare:

— Dac'ar fi pretutindenea tot asemenea judecători, ce nu iubesc a le cânta cucul din față..., cei ce n'au dreptate n'ar mai nizuși în veci și'n purure la judecată.

Corciogarii, porecliți și apărători, ne mai având chip de traiu numai din minciuni, sau s'ar apuca de muncă, sau ar trebui în toată viața lor, să tragă pe dracul de coadă...

Iar societatea bună ar rămânea nebântuită.

I. Creangă.

William E. Gladstone.

(Vezi ilustrația).

Miercuri în 29 Dec. n. tr. s'au implinit 100 de ani dela nașterea marelui bărbat de stat al Angliei, Gladstone. Născut la 1809, în Liverpool, din părinți negustori, după ce și-a sfârșit studiile, a intrat în politică, și a luptat o viață de om pentru mărirea și întărirea Angliei prin legi și așezăminte liberale. A luptat în deosebi pentru regularea dreaptă a chestiei Irlandezilor, a fost de mai multe ori ministru, a scris o mulțime de broșuri (120 la număr) în chestii politico-sociale, cum și alte cărți și a ținut multe vorbiri eseculente în parlament și în adunări publice, câștigân-

du-și mare popularitate și merite neperitoare pentru Anglia.

Dar în afară de hotarele patriei sale, Gladstone și-a ridicat cuvântul său puternic pentru popoarele apăsată și prigonite, fie din ori ce țară. A apărat drepturile popoarelor din Orient, Bulgari, Sârbi, Armeni, apăsați și prigonți de tirania turcească, pe care a înfierat-o în mai multe rânduri cu cuvinte aspre și necruțătoare. Glasul lui a avut răsunet în toată lumea cultă și civilizată. El și-a ridicat cuvântul și pentru cauza noastră, a Românilor din Ungaria. Prin aceasta ținută, Gladstone a ajuns iubit și stimat în lumea întreagă, cu deosebire la popoarele apăsată și nedreptățite. A murit la 1898.

Implinindu-să acum 100 de ani dela nașterea lui Gladstone, memoria lui s'a serbat în mod vrednic și frumos în Anglia. La serbări au luat parte însă și alte popoare, cărora le este scumpă amintirea marelui bărbat. S'au trimis la Londra delegații bulgare, sârbe, armene, rusești etc. cari au depus cununi pe monumentul lui. În bisericile din Bulgaria au fost oficiate slujbe bisericesti și s'a făcut pomenire de lucrarea lui și în Sobranie, în cuvinte lăudătoare. Așa și în Scupcina sârbească etc.

Noi asemenea trebuie să păstrăm cu vie recunoștință memoria acestui mare apărător al libertăților popoarelor apăsată. Cetitorii noștri îi văd aci portretul.

Un haiduc turc.

Suntem în Orient, în Turcia. Și eu toate, că junii Turci voiesc a reforma statul și a-l moderniza, totuși și azi are valoare proverbul, că „La Dzau și în Turcia toate-s cu puțință“.

„Inalta și strălucita Poartă“ a dat zilele trecute o circulară reprezentanților (conzullilor) puterilor europene din Smirna (Aziamică), rugându-i să facă atenți pe europenii de pe acolo, să nu umble sara pe uliță și dacă pleacă la drum, să înștiințeze deregătorii, ca să li să dea escortă militară.

A fost lipsă de aceste măsuri, ca să scutească pe europeni de urgia haiducului (hoț, bandit) Ciakerdji, care a făcut cunoscut guvernului turcesc, că de aci înainte nu va cruța nici pe streini.

Cine e acest Ciakerdji? El e un vajnic hoț de codru, care cu banda lui numeroasă și bine disciplinată stăpânește codrul și drumurile pe o mare întindere de țară și face adeseori vizite și prin orașe, pe la bogați, poftindu-le câte-o „Bună sara“ și golindu-le frumușel pungile.

Până aci toate ar fi în rând, căci prin țările orientale să ivesc adeseori haiduci de sama lui Ciakerdji, dar ciudat lucru e, că pu-l poate prinde nime, nu-l pot prinde gendarmii și cu banda lui nu răzbește nici armata Turciei „moderne“. De aceea guvernul turcesc a fost silit a lua măsurile amintite mui sus, ca să scutească pe europeni de jafurile lui.

Ciakerdji e om interesant. Guvernul și bogătani îl urăsc și să tem de el, pe când poporul sărac din Smirna și împrejurime îl iubește, ca pe cel mai mare binefăcător al său. El e foarte darnic cu săracii și asta e cauza principală, că gendarmii nu pot pune mâna pe el. Poporul îl ocrotește și nu trudează ascunzișurile sale tainice.

Guvernul a încercat în repetite rânduri să-l prindă, dar degiaba. Insuși sultanul Abdul Hamid a voit odată să-l prinză, prin înșelăciune. Prin un om încrezut al său l-a învitat la curte în Constantinopol, zicând, că

vrea să-l cunoască și l-a asigurat, că nu îi să va întâmpla nimic rău.

Ciakerdji a trimis vorbă Sultanului, că mulțumește de invitare, dar nu va merge, căci *lui nu-i prieste aerul de oraș mare și nu-i place nici cafeaua neagră.*

Ciakerdji e om simpatic, cumpătat în mâncare și beutură și nu prea are încredere în femei, temându-să, să vede, de trădare. Modul lui de a-și câștiga bani e foarte simplu. Scrie cutărui bogătaș, fie grec, ture sau armean, că în cutare zi și ceas și în cutare loc să-i aducă o anumită sumă, asigurându-l că dacă-i împlinește porunca, nu îi să va întâmpla nimic rău. Cei provocați duc banii nesmintit, iar Ciakerdji să ține de cuvânt și bogătașilor ascultători nu li să întâmplă nimic.

În vreme de scumpete el poruncește morilor de vapor și negustorilor de bucate, cu ce preț să vândă bucatele, ca să nu flămânzească poporul. E vai de aceia cari nu ascultă de porunca lui. Astfel a făcut anii trecuți o moară de vapor. Ciakerdji a aprins moara și cu banda lui a oprit a se stinge focul, până ce nu se făcuse totul scrum.

Guvernul vechiu al Turciei, ca să scape de Ciakerdji, a intrat în târguială cu el, i-a făgăduit un fel de penzie anuală și că de acolo, unde se va așeza el, vor scoate miliția și gendarmeria, dar să se lase de hoțit. Pertractările cu Ciakerdji le-a condus din partea guvernului, pașa Said. Ciakerdji s'a învoit și câțva timp a fost pace și rânduială în țară.

Acum de curând însă iar și-a început meseria. Se vede, că nu-i place noul guvernament. Guvernatorul Smirnei a pus un premiu însemnat pe capul lui, pentru cine îl va prinde. Ciakerdji, ca să-și bată joc de guvernator, a pus și el un premiu de trei ori așa de mare pe capul — guvernatorului și ca să-l năcăjească și mai mult, a declarat, că nu va cruța de aci înainte pe streini. Știe el, că în cazuri de aceste puterile europene iau de seurt guvernul turcesc pentru primejduirea supușilor lor.

Ciakerdji are avere mare, din care ajută bisericile sărace, pe cerșitori și pe oamenii bătrâni sau bolnavi. Despre dărnicia lui să povestesc multe. Zice că odată, a întâlnit pe drum o babă. A oprit-o, și baba, fără să știe cu cine vorbește, i-a spus, că și-a măritat de curând o fată în satul vecin și îi duce 12 denari, pe cari i-a câștigat ea, bătrâna, cu lucru. Ciakerdji atunci și-a scos bughilarul și i-a dat 100 de denari, zicând:

— Să știi, că aceștia sunt dela Ciakerdji! Și a dispărut în pădure.

Ghicitori.

I

1. Rămasu-ți-a, Române
Speranța în viitor.
(A. Mureșanu.)
2. Dup'atâtea veacuri negre de dureri, de vijelie,
Tu, an nou, ce ne vestești?
(V. Alexandri.)
3. Ca un glob de aur luna strălucia
Și pe-o vale verde oștile dormea!
(D. Bolintineanu.)
4. Astă-zi iar ne chiamă Românimă, să ne batem pentru ea.
(V. Cârlova.)
5. Numai țara mea nu are
Pace 'n lume și-alinare.

Din fie-care citațiune dintre aceste cinci să va căuta câte o vorbă. Cele 5 vorbe cetite în șir ne dau un vestit verș al unui poet, a cărui nume începe cu literele D. B.

II.

te	de	și	în-	es
te	le	zi	mea	poa-
re	tă	Soa-	tot	lu-
re	nu	toa-	căl-	soa-

Să se unească aceste silabe, ca să dea un proverb românesc.

III.

Ce are omul și nu simte și nu-i greu, dar fără el nu poate trăi?

IV.

Intr'un coteț să află iepuri de casă și găini, cu totul 96 de capete și 284 picioare. Câte găini și câți iepuri sunt?

*

Terminalul deslegării este până la Boboteză. Intre deslegători să vor sorti mai multe cărți frumoase.

Legenda tăbacului. O legendă arabă povestește astfel obârșia tăbacului, (tutun, duhan):

Profetul Mohamed mergând odată în pustiu, a călcat pe un șerpe, care era amorțit, gata să moară. Profetul, fiind iubitor de animale, a luat șerpele și l-a băgat în sin. După ce șerpele s'a încălzit și și-a căpătat puterea, îi grăi lui Mohamed:

— Profet al lui D-zeu, eu acum te mușc. Mohamed spăriat îi zise:

— De ce ai face-o asta?

— Pentru că semenii tăi prigonesc șerpii și vreau să-i stărpească.

— E adevărat — zise profetul — că oamenii și șerpii sunt în o luptă neîntreruptă, dar tu îmi datorești mulțumită, căci te-am scăpat acum de moarte.

— Da, — răspunse șerpele — dar e de giaba, căci dacă tu m'ai cruțat, va veni un alt om și mă va omori. Pe Allah, eu te mușc.

— Bine, — grăi iarăș Mohamed, — dacă ai jurat pe Allah, mușcă-mă. Aci e mâna, mușcă-o.

Șerpele îi mușcă mâna, dar profetul a supt otrava din rană și a scuipat-o jos. Atunci s'a întâmplat o minune. În acel minut, din scuipatul lui Mohamed a răsărit o plantă (buruiană) nouă, necunoscută până atunci. Ea în parte e bună, ca bunătatea de suflet a lui Mohamed și în parte e rea și veninoasă, ca otrava șerpelui.

Aceasta plantă e — *tăbacul*.

*

Zece americani. Filozoful american Nicolae Mouray Butler din New-York într'o carte a sa vorbind despre geniul Americii, zice cam următoarele:

Până azi, America a produs de sigur o mulțime de oameni mari. Numele lor ar tfece preste o coloană de ziar, dacă cineva ar sta să le adune. Oameni de geniu însă, n'a produs decât zece până în timpurile noastre.

Aceștia sunt: Jonathan Edwards, filozof și teoretician; Benjamin Franklin, filantrop și binefăcătorul lumii, inventatorul paratrăznetului; George Washington, adevăratul părinte al poporului său, mare general; Alexandru Hamilton, mare om de stat și filozof politic; Tomas Jefferson, oratorul poporului; John Marshall, juriscult celebru; Daniel Verbster, orator și publicist; Abraham Lincoln, numit și primul cetățean american; Ralph Waldo Emerson, mare moralist și scriitor bisericesc și Wilard Gibbs, matematician și fizician.

Pe lângă aceștia s'ar mai putea adaoga Francis Parkman, istoric; William Dwight Whitney, filolog și Edison, inventator.

Dupăcum se vede pentru un popor așa de tinăr, care nu există decât de 2 secole, 10 sau dacă vreți 13 oameni de geniu însemnează mult, foarte mult.

Despre durerea de ochi.

Una din boalele cele mai răspândite, pe multe sate, este durerea de ochi, numită în limba dețoricească, oftalmie.

Dela copii și până la cei bătrâni, îi vezi pe unii neconținut frecându-se cu mâna la ochi, spunând că simt niște înțepături și un soi de mâncărime sub pleoape; au credința că sunt niște *peri răi*, pe cari mama Ileana sau moș Simion îi scot prin descântec sau îi rad.

Durerea de ochi este inflamația (umflătura) acelei pelițe subțiri, care acopere lumina ochiului și care se numește conjunctivă. Cu cât boala crește, această inflamație se întinde asupra pleoapelor, asupra țesăturilor de prin prejurul ochiului și chiar asupra ochiului însuși.

Cauzele cari produc boala și ivirea ei.

Sunt de două feluri cauzele cari pot aduce această boală: Cauze din afară (externe) și cauze dinăuntru (interne). Cele din afară sunt: un vânt rece, praful (colbul) sau năsipul, o lumină prea tare, privirea prea mult a unei întinderi albe și strălucitoare, ca zăpada, atingerea ochiului cu lucruri prea fierbinți sau prea reci, fumul mult sau aburii prea tari; loviturile, rănirile, intrarea în ochi a unei țandări, unui paiu, unui păr, punerea degetelor murdare pe ochi și altele.

Această boală însă poate fi o urmare a unei alte boli, pe care am avut-o mai înainte, sau am moștenit-o prin sânge, precum: scurgerile de sânge prea dese, trănjiile (hemoroidale), aprirea sudoarei (nădușelei), precum și o stare serofuloasă, scorbutică ori venerică. Acestea sunt cauzele interne cari pot aduce boalele de ochi.

Așadar este de mare trebuință a se cunoaște mai întâi cauzele cari au adus boala, pentruca mai cu înlesnire să fie vindecată.

Această boală poate fi ușoară, adică să poată vindeca repede, și grea, adică se vindecă cu anevoie.

În cazul întâi albușul ochilor să roșește, ochiul arde, te înțapă și te mânâncă, adese să pare bolnavului că are gunoaie în ochi.

Mișcarea pleoapelor și a ochilor produce durere, lumina îi face rău, și abia poate deschide ochii, lăcrămează mult, iar dimineața genele se lipesc prin o materie verzuie-gălbuie.

Câte odată boala e însoțită de dureri de cap, fierbințeală și fiori de friguri. Această stare ține 2—3 zile, după care bolnavul se

ușurează și pare că s'a vindecat. Dacă însă n'a fost îngrijit, bolnavul rămâne cu ochii roșii și dacă a avut răul la un ochiu, peste câteva zile se arată la celalalt.

Îngrijirea

De îndată ce cineva simte că are mâncărime și înțepături în ochiu, trebuie repede să ia măsuri. Numai decât să facă o baie de picioare, lucru ce va urma regulat în 3—4 seri; din prima zi să ia o curățenie, și să nu mănânce acru, pipărat sau sărat, să nu bea rachiu nici vin. Aceasta pentru curățirea sângelui și a corpului.

Se ia apoi rădăcina de *nalbă*, să ferbe, și cu apa aceasta se spală cu o cârpă (petică) subțire și foarte curată, cât mai des, ochiul bolnav.

Se pune un măr și se coace, îi se ia miezul, se întinde pe o cârpă subțire, foarte curată și se așază ca o cataplasma (legătură) pe ochiul bolnav în timpul nopții.

Pentru a feri ochiul de lumină, e bine să se lege ziua, nu prea strâns, cu o batistă.

Aceste doctorii se întrebunțează până ce durerile se împuținează și nu se mai simt înțepături, ceea ce întâmplă mult până în trei zile. Ochiul rămâne însă tot roșu, ba câte odată foarte roșu; totuși nu mai trebuie să se întrebunțeze spălăturile și cataplasma, căci în loc de bine, fac rău.

Acum se ia dela spițerie (potică) o apă gălbuie, care este cunoscută de toată lumea sub numele de apă de ochi, și care este făcută sau din acetat de plumb cu apă de trandafir, sau din sulfat de zinc cu o infuzie de sulcină, cu care se spală regulat ochii de trei ori pe zi, cu o cârpă curată, până ce se duce toată roșăța și bolnavul e vindecat.

Aceasta pentru boala ușoară.

Durerea de ochi grea are cam aceleași caractere, însă durerea e mai puternică, căldura mult mai mare, roșăța ochiului este atât de tare, pare că ochiul e plin de sânge, iar conjunctiva să umfle foarte mult.

În unele cazuri chiar, această peliță este atât de umflată încât lumina ochiului pare o gaură în mijlocul ochiului. Mișcările ochiului sunt turburate. Nu se mai mișcă și nu poate răbda de loc lumina, care îi aduce dureri nesuferite. Pleoapele se strâng și tremură, sprâncenele se lasă în jos și se încrețesc. Vederea slăbește cu totul și toate lucrurile le vede roșii, lacrimile curg foarte tare. Omul are dureri de cap, ferbințeli și sete etc.

De îndată ce bolnavul ar vedea că după întrebunțarea doctoriilor arătate mai sus, pentru durerile de ochi ușoare, nu s'ar vindeca, și ar băga de samă că are semnele arătate, când boala este grea, să nu stea un cias la gânduri și să alerge la doctor, căci altcum poate ușor să-și peardă vederea de tot.

Din istoricul cucuruzului.

Cucuruzul a fost adus din America; e o plantă foarte veche și de obârșie din ținuturile călduroase. Europeanii l-au găsit (în America) ca plantă de nutreț, luată în cultură din timpuri prea vechi; în mormintele regilor Jucas, vechi stăpânitori ai Peruviului — a căror stăpânire a existat cu vreo 800 de ani înaintea descoperirii Americii de Columb — s'au găsit boabe de cucuruz, ceea ce dovedește, că cucuruzul era la Peruvieni în mare cinste, întocmai ca grâul la vechii Egipteni.

În Europa a fost adus pentru întâia dată de către corăbierii spanioli. La început cucuruzul a fost folosit (în Europa) ca plantă de podoabă (lux), apoi introdus în cultură mai mult pentru hrănirea animalelor. Astăzi el, după orez, hrănește mai mult de jumătate din populația globului. Arabii au fost cei dintâi cari au introdus cucuruzul în cultură, după Spanioli, dela Arabii l-au luat Turcii și treptat și alte state europene.

Popoarele nemțești chiar astăzi consumă foarte puțin cucuruz, și mai mult grâu și cartofi. În România a fost adus pe la anul 1720 sub domnia lui Nicolae Mavrocordat, în Ardeal cu mult mai înainte. Până atunci hrana poporului a fost meiul și orzul, cari au fost înlăturate cu totul și în locul mămăligei de meu a început a se întrebunța mămăliga de cucuruz.

Fiindcă clima poate influența mult la înmulțirea și transformarea soiurilor și varietăților, cucuruzul sub înriurirea acestei cauze a dat naștere la o mulțime de varietăți. După culoarea bobului avem cucuruz albe, galbene, portocalii, negre, roșii etc. și nici una nici alta ci împestrițate, bălțate, ceea ce însemnează că cucuruzul se corcește foarte lesne.

Cucuruzele se mai deosebesc și prin mărimea bobului și tăria lui. Cele cu bobul mic se coc în 100—125 zile (dela punere), iar cele cu bobul mare în 150—185 zile.

VESELIA

— Foița glumeată a „Foi Poporului”. —

Sfaturi.

— 6. la zi, pentru tot felul de oameni: săraci și bogați, proști și cuminiți, treji și beți. —

Cum putem scoate petele de pe o haină neagră? — Pentru a scoate petele de pe o haină neagră, luăm a foarfecă ascuțită și tăiem jur împrejur bucata pătată.

Tăiați cu băgare de samă pentru a nu scoate cumva și din partea nepătată.

Dacă vreți să nu aveți niciodată durere de dinți, purtați numai dinți artificiali (puși).

Cum putem deosebi ciupercile bune de cele rele? — Iai ciupercile, le cureți, le tai bucățele, le dai sare, le gătești. Când sunt gata trimeți cu un blid soacrei d-tale. Dacă 24 ore după ce le-a mâncat, moare soacra, e semn că ciupercile nu au fost de cele bune. Deci aminte să nu măncați din ele.

Cum putem cunoaște ouăle proaspete? Să știe cât de important este pentru sănătatea noastră cunoașterea ouălor proaspete. De aceea numeroase sunt mijloacele indicate pentru a ajunge la acest rezultat. Dintre toate însă, cel mai sigur și mai practic rămâne tot acel descoperit de noi: Când voiți să cumpărați oue, e bine să le spargeți pe rând și să le mirosiți. Cele cari au un miros urât nu sunt proaspete.

Mai bine e deci ca pe acestea să nu le cumpărați.

Cum scoatem petele de rugină de pe o năfrămușă? — Muiăți năframa într'un amestec făcut din un sfert apă ou piatră acră și trei sferturi cerneală neagră. Lăsați năframa 24 ore în acest amestec. Dacă cerneala a fost de bună calitate, cu siguranță că nu s'a va mai vedea pata de rugină.

Ouă la frigare. — Marele scriitor francez, Voltaire, iubea foarte mult ouăle la frigare și avea dreptate, astfel gătite ouăle sunt delicioase. La noi însă puține gospodine știu să le frigă așa. Și cu toate acestea nimic mai ușor, decât veți urma întocmai sfatul nostru: după ce ai scos oul din ghioace, îl înfigi într'o

frigare bine unsă, apoi învârtești deasupra unui foc viu. Dacă cumva, oul cade din frigare e semn că nu ați învârtit destul de repede frigarea. Reîncepeți, până veți reuși.

Jurământul Țiganului.

Un țigan furase un stup dela un ovreic și evreicul întrebă pe țigan:

— Bre, țigane de ce ai furat tu stupul meu?

— Nu, jupâne, răspunse țiganul, nu l'am furat eu, pot să și jur.

Ovreicul auzind pe țigan că poate să și jure, îi zise, ca să-l sperie:

— Jură, dacă nu, e vai de pielea ta. Țiganul începu să jure astfel:

— „Să dea Dumnezeu să-i albească trupul, cui a furat stupul.

Mierea s'o mănânce cu miuiera;

Ou ceara să lumineze sara.

Și cu uleiul să încălzească bordeiul.

— Ho! ho! bre, zise ovreicul. Acu crez că nu ești hoțul.

SFATURI.

Dați copiilor miere. Copiii, mai cu samă cei cari cresc repede, cari sunt palizi și slabi, inconștienți sunt, că ce le lipsește și pentru aceea au dor de dulcetuți. Insa toate zaharicalele nu sunt copiilor așa de priincioase ca mierea. Copiii mănca cu drag mierea, care se și mistue foarte ușor. Afară de aceea mierea este de influință foarte bună asupra organismului, mai cu samă asupra nervilor. Mierea este un mijloc foarte bun în contra insomniei și în contra altor fel de iritațiuni ale nervilor. Asemenea este de mare folos în caz de anemie și slăbiciune de stomac. Pentru aceea dați copiilor miere dulce, ca să nu fiți siliți a le cumpăra pe bani scumpi medicină amară.

NOUTĂȚI

Suplement. La nrul nostru de azi, ca număr de Crăciun, să află alăturat un suplement (adaos) literar, de următorul cuprins: *La Moș-Ajun. Nașterea lui Isus (poezii). Colindă. In noaptea ajunului, schiță de Fl. Cristescu. Basmul nostru, poezie de Cincinat Pavelescu. Toader norocosul, monolog în poezie de Petru O. Orlășanu. Cinci pâni, povestire de I. Creangă. William E. Gladstone (cu ilustrație). Un haiduc turc. Ghicitori. Felurimi.*

Numărul e împodobit cu 2 ilustrații.

Am fi făcut și mai bogat acest număr, dar în conșiderare, că urmează Anul-nou și Boboteaza, vom scoate și numărul viitor în aceeaș mărime, ca nrul de azi.

Tot la acest număr să alătură pentru abonații noștri un *Căldar de părete pe 1910, ca Dar de Crăciun dela „Foia Poporului“*. Acest Dar de Crăciun îl vor primi și aceia, cari întâi de aci încolo ca abonați noi la „Foia Poporului“.

Advocați noi. Dl Dr. Dumitru Stefan, care a făcut de curând cenzura de avocat cu bun succes și are praxă îndelungată, în urma invitării mai multor fruntași își deschide zilele aceste cancelaria advocațională în Sebeșul-săsesc. Dl Dr. Stefan este născut din popor, îi cunoaște dorințele și durerile lui și va fi mult folositor oamenilor noștri din părțile Sebeșului.

— Dl Dr. Candin David, aduce la cunoștință, că a deschis cancelarie advocațională în Abrud, în casele răposatului notar public Mihail Cirlea din piața principală. Atragem atenția asupra noilor advocați.

Dar frumos. Dl Dr. Teodor Mihali, deputat, împreună cu soția, și-au răscumpărat felicitările de anul nou pe 1910, dăruind la școala confesională gr. cat. din Dej suma de 1000 coroane; pentru studenții săraci români dela gimnaziul din Dej 100 cor., iar pentru Pomul de Crăciun ce se va face în scopul ajutorării copiilor săraci din Dej, suma de 20 cor. Dl protopop I. Vele din Dej aduce mulțăminte în numele școalei și studenților.

Director la „Lumina“. Director executiv al băncii „Lumina“ din Sibiu a fost ales dl Pantaleon Lucaș, căpitan c. r. și cassar consistorial în penziune.

Alegere de învățător. Duminecă, în 2 Ian. c. s'a făcut alegere de învățător în Sibiu, parochia Poarta Turnului. Dintre 4 concurenți a fost ales cu majoritate de voturi dl Ioan L. Imbăruș, inv. în Sângeorgiul de Câmpie.

Nu uitați a abona „Foia Poporului“ pe 1910, fiind aci sfârșitul anului. Rugăm pe toți abonații noștri să binevoiască fiecare a câștiga încă câte un abonat nou, ca să putem face tot mai multe îmbunătățiri la foaie. Ostencala ce le-o cerem să va recompensa prin buneta și cuprinsul tot mai interesant al foaiei.

Inaintare. Dl Nicolae Pop, director de finanțe în Oradeamare, a fost înaintat zilele trecute la rangul de consilier ministerial.

Zburători români. Am amintit, că avem și noi zburători sau cum să mai zice, aviatori români. Intre aceștia cel mai de samă este dl inginer Aurel Vlaicu, Ardelean din jurul Orăștiei. Mașina lui de zburat, cum să știe să face la Arsenalul armatei din București și e aproape gata. Mașina are o lungime de 30 metri, așa dar de două-ori mai mare, decât mașina lui Bleriot, și o greutate între 80—100 chilograme fără motor însă, ceea ce reprezintă jumătate din greutatea mașinei aviatorului francez. Avantajul acesta a fost realizat de d. inginer Vlaicu, prin întrebuintarea unor bețe de lemn întărite prin fier în loc de tuburi de fer. Mai adăugăm apoi, că soliditatea nu suferă nici de cum prin aceasta reducere a greutății. Cu mașina sa, dl Vlaicu va putea face zboruri de cel puțin opt ore durată. Ministerul de războiu a dat suma de 10.000 lei pentru cumpărarea unui motor de 40 cai putere. Marți săptămâna trecută inginerul Vlaicu a plecat la Paris.

Adunarea „Reuniunii proprietarilor de vite din Orăștie“. La 26 Decembrie n. a avut loc în Orăștie, adunarea — anunțată și de noi — a Reuniunii proprietarilor de vite din Orăștie.

Adunarea a deschis-o dl V. C. Osvadă, care a făcut istoricul reuniunii, arătând multe piedeci ce s'au ivit în calea înființării reuniunii și a schițat programul de muncă al acesteia.

Conform datelor statistice adunate există deja prin satele noastre un număr de tovarășii ocazionale pentru asigurarea vitelor, și anume în următoarele comune:

Gusterița (com. Sibiiului) cu 100 vite în valoare de cor. 14.000. Dobra (com. Hunedoara) cu 300 vite în valoare de cor. 60.000 Herman (com. Brașovului) cu 356 vite în valoare de cor. 47.000. Proștea-mare (com. Târnavamare) cu 185 vite în valoare de cor. 27.000. Vranii (com. Caraș-Severin) cu 555 vite în valoare de coroane 116.000. Răhău (com. Sibiiului) cu 220 vite în valoare de cor. 35.000.

Afără de acestea mai funcționează tovarășii pentru asigurarea vitelor și în alte sate.

Cu înființarea reuniunii se speră a se face pretutindenea tovarășii filiale și din acestea apoi grupe de câte 3000—3500 de vite în valoare de circa Cor. 1 mil. Reuniunea conform statutelor sale nu este speculativă, ci de ajutor, scutind membrii ei de pagube. Dl Osvadă cere sprijinirea Reuniunii.

Au urmat discuții libere. S'a primit apoi propunerea domnului profesor D. Comșa din Sibiu, ca reuniunea să lucreze deocamdată la întărirea tovarășiiilor ocazionale pentru asigurarea vitelor existente, să formeze din ele grupuri și după ce va fi câștigat experiențe, să-și lărgească baza operațiunilor sale.

S'a ales în urmă direcțiunea astfel: Dr. Romul Boca, (Orăștie), Dr. Simion Cornea, (Sighișoara), Dr. Stefan Erdélyi, (Orăștie), Procopiu Herlea, (Cugir), Adam Leșnican, (Dobra), Ioan Moța, (Orăștie), Vasile C. Osvadă, (Hunedoara) și Dr. Gavril Tripon, (Bistrița). Direcțiunea constituindu-se în ședința sa dela 18 Dec. n. a ales președinte pe dl Dr. Stefan Erdélyi, iar director executiv pe dl Vasile C. Osvadă; în fine a angajat ca veterinar al reuniunii pe dl Dr. Traian Iarca.

O nouă firmă românească. „Munca“ din Sebeșul-săsesc serie următoarele: Frontispiciul noului institut de credit „Agricola“ din Sebeș s'a împodobit cu o firmă nouă, care ne cauzează o deosebită bucurie fiindcă ea ne dă dovadă despre trezirea țaranului nostru și apucarea lui pe tărâmurii până acum nebătute de noi, dar cari au îmbogățit pe atâția străini. Această nouă întreprindere este „Magazinul de cereale“ (bucate) al harnicului nostru econom Ioan S. Opincariu, despre cari știm că e priceput la astfel de afaceri și că s'a pus în legătură cu alte magazine de bucate mai mari și reale, conduse tot de bărbați vrednici de-ai noștri. Peste tot constatăm cu plăcere, că atât în localitate cât și în unele comune din jur, avem câțiva economi, cari au început a să îndeletnicească în mod sistematic cu ne-

goțul de cereale și de vite. Astfel în Lăncrăm economul Nicolae Petrașcu liferează regulat vite la târgul din Budapesta.

Premii pentru împădurire. Din premiile pentru împădurire ale ministerului de agricultură au fost date câteva și comunelor românești, anume: Un premiu de 1000 coroane l'a primit comuna Târlungeni aparținătoare Săcelelor, com. Brașov, premiul al II-lea de 800 coroane l'a primit comuna Rășinari pentru împădurirea a 100 jug. cat. premiul al III-lea de 600 cor. l'a primit comuna Cristian din cott. Sibiu pentru împădurirea alor 35 jug. cat. comuna Meșindorf din cott. Târnavamare 500 cor. pentru împădurirea a 16 30 jug. cat. Au mai fost renumerați și următorii codreni români, cari și-au câștigat merite la împădurirea terenelor puse sub supravegherea lor: Radu Băcilă, 100 de coroane, iar Aleman Bontea și Ioan Giurgiu câte 80 de coroane.

Urme nou de-ale Romanilor în Ardeal s'au găsit în pământ, în grădina proprietății episcopului de Alba-Iulia, mai multe obiecte, cari sunt de pe timpul Romanilor.

Intre obiectele găsite sunt mai multe bucăți de mozaic, apoi o bucată dintr'o statuie artistică turnată, care reprezintă capul cu coif al unui prins (probabil dac) și a unui soldat (roman). Prețios e mai ales monumentul, care a fost ridicat pe mormântul unui soldat, anume Zenon, de cătră soția lui. Intre locul unde s'au aflat aceste obiecte și între cimiterul comun se întindea pe timpuri strada cu mormintele Romanilor din Dacia. Episcopul a dat voie îngrijitorului muzeului Béla Cserni se urmeze cu desgropările.

Foaie cehă oprită. Guvernul ungar a oprit să intre în Ungaria gazeta cehă „Czas“, „pentru direcția ei anti-maghiară“.

Inscrierile la universitățile din Ungaria. Inscrierile pentru semestrul al doilea încep, la universitatea din Budapesta la 7 Ianuarie și până la 18 Ianuarie. Rectorul poate admite înscrierile până la 18 Februarie. Studenții cari vin din străinătate pot să se înscrie până la 15 Martie.

La universitatea din Cluj: Dela 7 Ianuarie până la 18 Ianuarie, iar după acest termen numai cu învoirea deosebită a rectorului universității.

Urmările pomenilor. „Gaz. Trans.“ scriu următoarele: Săptămâna trecută a murit în comuna Stupini de lângă Brașov economul I. Constantin. La pomana ce i-s'a făcut răposatului, între alții, a luat parte și economul I. Ardelean din Hăghig. După cum știm, la pomana Româniilor noștri beau din greu și laudă pe mort. Așa s'a întâmplat și aici. Ioan Ardelean — de supărare după cel mort — încă a beut, și ce-i mai mult, atât a beut, încă a doua zi dimineața a fost aflat mort în grajd, între bivoli. Medicul chemat la fața locului, a constatat că moartea i-a provenit din beutura cea multă. Acesta nu-i primul caz — când din banii cei mulți, aruncați la pomani pe vin și rachiu, se face moarte de om și mulți ajung schilodiți, iar alții în temnițe. — N'ar fi oare mai bine ca banii cari se cheltuiesc cu pomenile, să se dea la fondul pentru întreținerea școalei, la biserică sau la alte instituțiuni de-ale noastre??

Parohiile din archidieceza ortodoxă română a Ardealului sunt în nr. de 1002. Din aceste 432 au preste 800 de suflete. Vacante sunt 55. Din totalul parohiilor, 19 nu au lipsă de întregire la congruă, fiind sau filii, sau parochii cu venite mari, cum sunt parohiile din Brașov și Orăștie.

Presară de Crăciun sângeroasă. Catolicii și protestanții serbează de obicei presara de Anul-nou, sara lui Silvestru, cu serbări zgomotoase, mai cu samă la orașe. De astădată sara de Silvestru a fost sângeroasă în Berlin. În noaptea spre Anul-nou s'au făptuit în Berlin 139 de atacuri de jefuire, încercări de omor și alte crime. Poliția întregă a fost toată noaptea în slujbă.

Emigrația. In comitatul Torontal s'au dat anul trecut 393 pașapoarte, pentru 641 persoane. Partea cea mare a emigranților s'au dus la America. Inapoi abia s'au întors 96 de persoane în decursul anului.

Pentru Muzeul-Asociațiunii. P. T. Domni al căror nume este indus în consemnarea prezentă și-au răscumpărat felicitările de Anul nou 1910 pentru fondul Muzeului-Asociațiunii, contribuind următoarele sume:

Dr. Zosim Chirtop, avocat, Câmpeni, 20 cor. Nicolau Garoi, avocat, Zernești, Aua și Dr. Vasile Pahone, avocat, Bistrița, Sidonia și Dr. I. Popescu, avocat, Reghin, Dr. I. Fruma, avocat, Sibiu, câte 10 cor. Sever de Barbu, secretar de bancă, Reghin, Dr. At. Marienescu, Sibiu câte 5 cor. George Borzea, paroh, Coveș, T. V. Păcățian, publicist, Sibiu, câte 3 cor. Gavril Ciobotar, paroh, Gyimesbütk, 1 cor. Sibiu, 29 Decembrie n. 1909. — Iosif Sterea Șuluțu, prezident.

Profesor de limba română. Consistorul diecezan din Caransebeș a numit pe profesorul preparandial Criseiu, profesor de limba română la gimnaziul lui Burdia. La gimnaziu sunt numai Români, vre-o 200, cari erau lipsiți de propunerea limbei materne. Intrebare, că cum va propune Criseiu, oare nu ungurește?

Grațiere. Din Paris să vestește, că președintele republicii franceze a iertat de restul pedepsei de închisoare pe chelnerul Mathie, care în luna Iulie îl atacase pe uliță. Mathie, cum știm, fusese osândit la 4 ani închisoare.

Marele vizir al Turciei, Hilmi-pașa, ajungând la neînțelegere cu junii Turci, a abzis de postul său și a fost numit de nou vizir, sau primministru al Turciei Hakki Bey, care e în deplină înțelegere ca partidul puternic al junilor Turci.

Ciocnire de vase. Din Londra se scrie, că în canalul dintre Anglia și Irlanda aproape de țarm, s'au ciocnit vapoarele „Arcadian” și „Ayrashire”, fiind o negură deasă. Cincisprăzece oameni s'au înecat.

Luptă cu un porc sălbatic, în curtea universității din București. „Voința Națională” scrie următoarele: Sâmbătă dimineața pe la orele 7 sentinela postată în curtea Universității au primit vizita unui mosafir neașteptat. Un porc mistreț, scăpat de bună seamă dela expoziție, a intrat nu să știe pe unde, deoarece porțile erau închise, în curtea univerzității. Văzându-se iar închis, porcul alerga de colo până colo prin curte, căutând un loc de scăpare. Deodată, sentinela să trezește cu animalul față în față, gata să se repeadă la el. Atunci soldatul îl impuse cu baioneta dela armă, în coastă, dând în acelaș timp alarma.

Soldatii, cari să aflau în camera de gardă, au eșit în grabă, împreună cu personalul de serviciu al universității, începând o goană nebună după fiară.

Porcul care fusese numai ușor rănit, văzându-se încolțit căută să-și facă loc printre urmăritori. La un moment dat s'a repezit la unul din ei, gata să-l sfășie. Un soldat puse arma la ochi și printr'un foc doborî la pământ animalul.

S'a anunțat circ. 4, care a sosit la fața locului. Cadavrul mistrețului a fost ridicat de o căruță a primăriei.

Flota turcească, care e în o stare ticăloasă, va fi reorganizată. Spre acest scop guvernul vrea să ia un nou împrumut în țară. În public circulă liste de subscripții pentru flotă și „reuniunea flotei” dă ca prima rată 150 mii funți turcești pentru un vapor. Oficerii și soldatii au hotărît să-și dea plata de pe două luni pentru flotă. — Uite, uite, că să mișcă și publicul turcesc amortit!

Din războiul Spaniolilor în Maroco. Războiul Spaniolilor cu Cabili din Maroco s'a sfârșit, cum știm, cu învingerea Spaniolilor. Teritoriul spaniol din Maroco e acum asigurat. Războiul a costat câteva milioane, dar jertfe de vieți omenești mai puține. Altă primejdie însă urmează din acest războiu: În oastea care s'a reintors din Africa, s'au găsit patru mii soldați tuberculoși (cu boale de piept), cari au căzut în această boală în urma uriașelor eforturi de puteri pe câmpiile sterpe ale Africei. Aproape toți sunt capi de familie cari ajunși acasă își vor molipsi familiile, formând o adevarată primejdie pentru Spania.

Turcii părăsesc Bosnia. Din Saraiievo se comunică, că Turcii din Bosnia părăsesc din ce în ce mai mulți vetrele străbune, căutându-și alte cămine în locuri mai bune, unde să-și poată duce în tihnă obiceiurile și limba

lor. Poporul turc, preste tot, să dedă greu a trăi sub stăpânire creștină. Așa au părăsit foarte mulți Turci și Dobrogea, când a fost dată României.

Tren jefuit. Din Dobrișin se comunică un jaf ciudat. Hoți necunoscuți au atacat săptămâna trecută trenul postal care umbla între Dobrișin și Budapesta în gara din Kaba, fără ca cineva să fi observat călcarea. După ce au furat banii au sărit din trenul care mergea încet eșind și s'au făcut nevăzuți. Gendarmii s'au pus în urmărirea hoților.

Vitejie prostească. Dintr'un oraș din Ungaria se vestește, că un tinăr proprietar, Fejes Péter, petrecând într'una din nopți la un birt, a beut dintr'o dată o sticlă de un litru și jumătate de vin: peste câteva momente s'a răsturnat de pe scaun și nu s'a mai ridicat. A murit lovit de apoplexie (gută).

Starea sămănăturilor, după rapoartele din țară, e foarte mulțămitoare, atât în privința bogăției, cât și a bunetei. Sunt bune nădejdi pentru viitor. Sămănăturile sunt în cele mai multe părți foarte dese. Vremea săptămâna trecută a fost moale și foarte ploioasă, ceea ce a împedecat căratul gunoierului pe pământuri.

La darurile de Crăciun, ce se împart de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” cu prilejul Nașterii Domnului, au binevoit a mai dărui: Dr. G. Proca, secretar, N. Vătășan, Dr. V. Stan, Dr. N. Bălan, T. Popovici, prof. semin., câte 2 cor., Institutul „Albina” 20 cor., P. Cosma, dir. „Albinei”, P. C. Sa Dr. E. Roșca, dir. sem. câte 5 cor., Dr. T. Brediceanu, I. Enescu, D. Stinghe, P. Simtion, P. Tincu, I. Sârbu, C. Popp, G. Velcean, I. Vătășan, funcț. la „Albina”, Dr. Al. Bogdan, prof. Brașov, P. Boldea, protop. milit., câte 2 cor. Dr. O. Rusu, adv., Dr. Ioan Stroia, protop., câte 4 cor., Dr. V. Bologa, dir., Dr. I. Borcea, prof., Dr. L. Borcea, adv., câte 3 cor. Marius Păculea, Fl. Căpățină, O. Gritta, D. Sândeianu, E. Vancu, Popescu, A. Popp, E. V., I. Rebeș, N. Benția, Georgescu, Dr. Zaharie Gheaja, Dr. I. Moldovan, Sever Pop, Ioan Crețu, C. Hartea, O. Tobias, And. Gușu, Dem. Gall, Enea Hocman, Ios. Lissai, toți funcționari la „Albina”, fiecare câte 1 cor., Dr. Liviu de Lemény 10 cor., Livia Dr. Crăciunescu și A. Cosciuc, prof. 2 cor., I. Bărdaș, I. Vasilichi, I. Covrig, P. Cioconea, funcționari la „Albina”, câte 50 bani, A. B. 30 bani, Dr. Onisifor Ghibu și Victor Stanciu, prof., câte 1 cor., P. Berban 60 bani, Comitetul fond. grănițarești (Sibiu) în loc de cunună pe cosciugul fostului său prez. onorar C. Stezar, 10 cor.

Teatru. În Anul-nou și Duminecă s'au dat 4 reprezentații, iar Luni s'a jucat frumoasa comedie, „Der dunkle Punkt” a treia oară, cu mult succes, stărnind mult haz. Marți a fost beneficiul trei Angi Geiger, jucându-se pieza „Dorf u. Stadt”. Miercuri, 5 Ian. s'a dat „Die geschiedene Frau” pieză mult plăcută publicului. În pregătire sunt pieze alese.

Invitare de abonament.

Apropiindu-se sfârșitul anului, deschidem un nou abonament la »Foaia Poporului» pe anul 1910.

»Foaia Poporului» va fi și în anul ce vine, aceeaș, ce a fost până acum, de 17 ani ai ființării sale: un apărător al drepturilor poporului nostru, un sfătuitor sincer al oamenilor dela sate, o făclie luminătoare al tuturor ce o cetesc și-i urmează poveștele.

Ea va merge pe aceeș cărare dreaptă ce a străbătut-o de 17 ani și dela care nu s'a abătut și nu să va abate nici odată.

În anul ce vine »Foaia Poporului» intră sub auspicii priincioase. Cetitorii noștri știu, că tipografia editoare a foaiei a ajuns în mâni românești, cumpărată de dl. Nicolaie Bratu. Urmarea acesteia e, că și foaia va fi scoasă în tipar în condiții mai bune, va fi mai îngrijită și cu mult mai bogată, ca până acum. Despre aceasta s'au putut convinge onor. cetitori și până acum. Cu toate aceste prețul de abonament rămâne acelaș.

Dacă luăm în samă cuprinsul mare al »Foi Poporului» și că ea apare ilustrată, ne vom încredința, că este cea mai ieftină foaie românească.

Cerem deci sprijinul iubitorilor noștri cetitori și-i rugăm a-și renou în curând abonamentul, spre care scop la numărul 50 am alăturat avizuri postale. Rugăm a renou cât mai curând abonamentul, ca să nu să prea grămădească.

Vi rugăm totodată a lăși »Foaia Poporului» între prieteni și cunoscuții lor.

Producțiuni și petreceri.

IN SIBIU.

Vineri, în 7 Ianuarie n. 1910, să dă o reprezentare teatrală în teatrul orașănesc din Sibiu, aranjată de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”. Să joacă piezele: „Pribegii” comedie din viața meseriașilor, în 2 acte, localizare de Seb. Stanca și „Balul mortului” comedie de V. A. Urechia. Inceputul la 7 ore sara.

IN SĂLIȘTE.

Sâmbătă în 26 Decembrie 1909 (8 Ianuarie 1910) a doua zi de Crăciun se predă în sala festivă a școlii din Săliște piesa teatrală „Timpuri trăite” piesă populară în 3 acte, cu cântece din viața Mărginenilor, de I. C. După producțiune urmează joc.

IN HUNEDOARA.

„Reuniunea femeilor române” din Hunedoara, aranjează o producțiune și concert urmat de petrecere cu joc la 8 Ian. n. 1910 (a doua zi de Crăciun) cu concursul comitetului local al societății pentru fondul de teatru român, în sala hotelului Mișu Dima din Hunedoara. Venitul curat să dă fondului „Reuniunii femeilor române” din loc.

Programul are 7. puncte, coruri, prelegeri etc. După producție urmează joc.

IN IDA-MARE.

Comitetul bisericii din Ida-mare aranjează un concert împreună cu producțiune teatrală Duminecă în 27 Decembrie v. 1909 (a 3-a zi de Crăciun), în sala de învățământ a școlii confesionale.

Programul are 8 puncte, pieze, monolog etc.

IN FĂGĂRAȘ.

Reuniunea femeilor române gr.-cat. din Făgăraș și jur aranjează o producțiune teatrală împreună cu dans, Vineri, la 14 Ianuarie st. n. 1910 (Anul nou), în sala Hotelului „Paris” (Sorea) Făgăraș. Venitul curat e destinat pentru fondul reuniunii.

Program: I. „După teatru,” comedie într'un act. de T. V. Stefaneli, II. „Curiositate femeiască, comedie într'un act, local. de M. Popescu n Bogdan. După producțiunea teatrală să vor executa „Călușorul” și „Bătuta”.

IN TEACA.

Comitetul filial din Teaca al Societății pentru fond de teatru român aranjează o reprezentare teatrală urmată de dans în sala cea mare a hotelului „Riemer” din Teaca, în 14 Ianuarie st. n. 1910. Venitul curat e destinat pentru edificarea bisericii gr.-cat. din Teaca. Program: Să va juca pieza: Nepotul răsfățat, farsă în 5 acte de T. V. Păcățianu.

Cărți și reviste.

»Lucașfărul». A apărut Nr. 1. (1910) din aceasta frumoasă revistă. Numărul este dedicat memoriei lui Creangă, din prilejul împlinirii 20. de ani dela moartea scriitorului. Din cuprins amintim: „Lucașfărul” — Lui Ion Creangă. Ion Creangă: Poveste „Em. G.” — Manuscrisele lui Ion Creangă. Em. G.: O piesă de teatru a lui Ioan Creangă: „Dragoste”

chioară și amor ghebos". Mihail Sadoveanu: O întâmplare etc. poezii, notițe etc.

Ilustrațiuni: Ion Creangă, ca diacon; Ion Creangă, fotogr. din 1877; Facsimil după o pagină-manuscris a lui Ion Creangă; Monumentul dela Călugăreni de d-nii Spaethe și Clavel (primul proiect și proiectul definitiv); Pecetea lui Mihail Viteazul; Studenți români din Beiuș cu Vifeimul. Atragem atențiunea asupra acestei escelente reviste.

Abonamentul: Monarhie Ed. de lux 1 an 20 cor. Ed. de lux 6 luni 10 cor. Ed. simplă 1 an 12 cor. Ed. simplă 6 luni 6 cor. Pentru preoți săraci, învățători și studenți 1 an 8 cor.

Revista politică și literară. Din această revistă, condusă de dl Aurel Ciato (Blaj), a apărut Nrii 8-9 c. în o broșură 4-o cu cuprins bogat. Din articli amintim: Dr. Cassiu Maniu: Politica civilizatoare; Aurel Ciato: Patriotismul nostru lămurit prin prizma personalității statului; Dr. Valer Moldovan: După îngropare (cugetări) etc. apoi câteva romane, poezii, informații etc.

Costul abonamentului pentru „Revista politică și literară“ este 12 cor. pe an, pentru învățători, preoți dela sate și studenți numai 8 cor.

Să poate procura la administrația revistei, în Blaj—Balázsfalva.

Regulament de serviciu I. și III. parte: jurământul și articolii marțiali, pentru armata comună ces. și reg. de Demetriu Baroși, căp. ces. și reg. Regulamentul o compus în trei limbi și e de interes pentru soldați. Prețul 65 fil.

POȘTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

V. C. O. în H. Mulțumite pentru adresa simpatică. Noi ne-am făcut și ne facem întotdeauna datoria românească. Când veniți și pe la noi? Sărbători fericite!

Jun. lit. Noi nu scoatem decât un Călimdar. Vi-l trimitem, împreună cu alte cărțicele. Sărbători vesele.

S-a. Să va face. Niți o supărare.

Redactor resp. Silvestru Moldovan.

Editura și tiparul: „Tipografia Poporului“.

Reconvalescenților de vărsat

le ajută și este medicina cea mai sigură pentru prevenirea boalelor grave

Emulsiunea lui Scott

Cine a cercat primădată EMULSIUNEA LUI SCOTT este nimit, ce repede și revin puterile pierdute. Bunul renume, ce-l are

Emulsiunea lui Scott

peste tot locul, se bazează cu deosebire pe curățenia și escelența tuturor părților constitutive.

Și asupra stomacului celui mai slab și organismului celui mai debil are

EMULSIUNEA LUI SCOTT

o influență binefăcătoare.

Numai Emulsiunea lui Scott e adevărata și neîntrecuta Emulsiune exemplară.

Garantat curat numai cu marca — pescariul — ca semnul procedurii lui Scott. 227 16—28

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 f.

Să capătă în ori și ce farmacie.

Pentru copii și oameni mari

Cele dintău autorități din țară și străinătate recomandă „Kufeke“, ca cel mai bun nutriment la vărsare, diaree, ca tar de intestine etc.

214 5—5

Tipografia Poporului, Sibiu.

„AJUTORUL“, societate pe acții în Șeica-mare.

Convocare.

Domnii acționari ai societății pe acții „AJUTORUL“ să invite prin aceasta conformaș-lui 16 din statute la

I-a adunare generală ordinară

ce să va ținea în Șeica-mare în 18 Ianuarie st. n. a. c. la 9 oare în localul institutului.

OBIECTELE:

1. Constatarea acționarilor prezenți și acțiilor reprezentate.
2. Deschiderea adunării.
3. Numirea notarului de cătră prezident și alegerea alor 2 membri scrutinători.
4. Constatarea solvirii capitalului social.
5. Raportul direcțiunii.
6. Raportul comitetului de supraveghere.
7. Prezentarea bilanțului.
8. Decisiuni privitoare la institut și eventual ridicarea capitalului social cu 20,000 cor. sau cu o sumă și mai mare.
9. Eventuale propuneri.

11-1

Șeica-mare, 1 Ianuarie 1910.

Direcțiunea.

Activa.		Bilanț cu 31 Decembrie 1909.		Pasiva.	
Cassa	9543 98	Capital social	30000 —		
Escont	84351 28	Fond de rezervă	600 —		
Imprumuturi hipotecare	5140 —	Depuneri spre fructificare	58174 26		
Credite personale	7346 —	Reescont	13957 —		
Spese de fondare	348 56	Interese transitive pe 1910	2360 37		
Mobilier	177 48	Profit curat	2099 43		
Interese anticipative la reescont	284 86				
	107192 16		107192 16		
Debit.		Profite și Perderi.		Credit.	
Interese:		Interese:			
după depuneri spre fructificare 286 14		dela cambii escontate	2136 47		
după capitalul social 104 72	390 86	dela imprumuturi hipotecare	138 65		
Spese:		dela credite personale	225 27		
porto postal	10 10				
Profit curat	2090 43				
	2500 39		2500 39		

Șeica-mare, 31 Decembrie 1909.

DIRECȚIUNEA:

P. Morușca m. p.
președinte

Ioan Nistor m. p.
membru în direcțiune

Confrontând aceste conturi cu registrele principale și auxiliare le-am aflat în deplină ordine. Șeica-mare, 1 Ianuarie 1910.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Nicolae Ițu m. p.
președinte

Const. Tipuriță m. p.

Andrei V. Blotor m. p.

De vânzare

o casă construită din lemn de brad de munte, constatătoare din 4 odăi și coridor împrejur. Casa e aproape nouă și să vinde din mână liberă.

Alexandru G. Cismașiu

2 1—3
proprietar
Lisza Nr. 180, u. p. Fogaras.

Dela 1 Ianuarie 1911

De arândat moșia Alțina

din comitatul Sibiu, 700 jug. catastr., 400 arabil, 150 fânaș, restul pășuni, curți, grădini. Pe moșie case, grajduri etc., apă curgătoare, drumul Sibiu—Noerich—Agnita. Gară la 3 Klm. Agnita și Noerich la 7 Klm. Sibiu la 38 Klm. 855 1—3

A se adresa Dlui Victor Roman, București, Strada Romană Nr. 187.

Prăvălie și trafică

de inchiriat sau de vândut într-una din comunele țării Oltului, în jurul Făgărașului, în mijlocul comunei, poziție bună, asortată cu tot felul de marfă și mobile, casă de zid cu 3 odăi, 1 pivniță, curte, grădină, grajd de vite și de nutreț. La dorință și întreagă economia dela câmp. Din oare care cauză sunt silit a-le inchiria sau a-le vinde. Preț moderat.

Doritorii binevoiască a adresa scrisorile la administrația „Foi Poporului“ în Sibiu de unde să vor trimite proprietarului în scrisoare încheisă.

3 1—3

Să caută un morar,

care să conducă o moară cu motor de benzină.

A se adresa la 332 2—2

Nicolae Cucu, preot
Corbi, u. p. Alsó-Vist (Fogarasmegye).

Să dă în arândă

casele cu dreptul de licență pentru cărcimărit și la dorință dimpreună cu întreagă economia arândatorului, care constă din fânaș și arătură în mărime de peste 30 jugăre. De economie să țin toate uneltele trebuincioase. Doritorii binevoiască a să adresa la Ioan Blotor în Hașag, u. p. Ladamos. 325 3—3

A apărut

Călimdarul Poporului pe 1910

cel mai răspândit Călimdar românesc cu materii bogate și frumose ilustrațiuni.

Pețul 40 bani.

Am onoare a face cunoscut onoratului public **depozitul meu de mărfuri:**

Secția I: Albituri pentru domni și doamne, gulere, manșete, cel mai bogat asortiment de cravate, de ciorapi și articoli de legat, indeosebi ciorapi pentru bălaț, cea mai bună calitate; 319 4-26

Secția II: mai nainte M. Daniel: stofe de haine, barehente, flanele de tenis, perină și haine de pat, articoli de blănărie. Jolgiuri și șifoane, albituri pentru dame, coperitoare cusute, de vată, garnitură, fețe de masă și coperitoare de pat, cele mai bune corsete de fason, șaluri și năcrăm, stofe de dantelă și de perdele, covoare înaintea patului și în casă și linoleu. Cele mai bune oxforduri pentru cămăși, materie pentru șorțe, vinete și albastre.

Mănuși glăce și de stofă escelente! Articoli de blană și de stofă, cu prețuri reduse până la Crăciun.

Gustav Zimmermann, Piața-mare 1.

Podagră și reumă

Durere de încheieturi, împunsături, dureri de spate și țeale, dureri de mușchi, de picioare și încheieturi, amortire să vindecă mai repede și mai simplu prin „Onoarea Gaultheria a lui Örkény”. Mii de epistole de mulțumită dovedesc, că nu există mijloc mai bun și fiecare, care l'a încercat odată, îl recomandă mai departe. Un tub 1-60 Cor., 3 tuburi franco 5 Cor. cu rambursă de comandat numai dela apotheca „la apostol” în Budapesta, Józsefködt 64. Depou 100. 277 3-5

5500

de certificate dela medici și privați autenticate de notariul public dovedesc, că

Caramellele de piept
cu cei trei brazi

ale lui Kaiser

deltură mai bine

269 11-24

TUSA

răgușeala, traena, catar,
tusa măgărească

Pachet 20 și 40 fileri.
Doză 60 fileri.

Să capătă la Ianos Budaker în Székely-Keresztur (Cristurul-săcuesc) cum și în toate farmaciile, drogheriile și băcăniile mai bune.

Cel mai cu efect și mai ieftin — **PURGATIV**

Pilulele purgative
zaharizate ale lui
Philipp Neustein.

(Pilule „Elisabeta” ale lui Neustein).

Aceste pilule sunt a se preferi tuturor preparatelor similare, căci sunt în toată privința libere de orice substanțe vătămătoare; se aplică cu mare succes la toate morburile abdominale, sunt ușoare, curăță sângele și nici un mijloc nu e mai favorabil mai nevătămător de a combate

Constipațiunile

izvorul sigur al celor mai multe morhuri. Fiind zaharizate le iau cu drag până și copiii. 1 cutie conținând 15 buc. costă 30 bani. 1 tub care conține 8 cutii, deci 120 bucăți costă numai 2 Cor. la comandă 2 Cor. 45 fil. franco. 281 7-10

Luați seamă! Păziți-vă de falsuri. Să cerem numai **Pilulele purgative ale lui Neustein Philipp.** Veritabile numai în cazul când cutiile și prospectul sunt provăzute cu marca firmei noastre în imprimare roșie-neagră Sîtul Leopold și subscrierea Farmacia Philipp Neustein. Embalagele noastre patentate trebuie să fie contrasemnate de firma noastră Farmacia lui Philipp Neustein la sî. Leopold. Viena I. Plankergasse 6. Depozit în Sibiu în toate farmaciile.

Lemne de foc, mărunte și leațuri

în mic și cu vagonul să află la

Eduard Zimmermann

322 4-4

Bahngasse 14.

Numai marfă bună și solidă. Prețuri ieftine, garanție conștientioasă.

Iuliu Erős

SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 3.

Cea mai mare prăvălie transilvană de orologerie, bijuterii, argintării și aurării își recomandă produsele ieftine, și vrednice de preț de orologerie, aurării etc. 262 12-

Prețcurante ilustrate la dorință gratis și franco.

Voiești să te însori?

Suntem împuterniciți din partea mai multor dame (între cari unele cu copii nelegiuiți sau cu scăderi trupesti etc), cu avere dela 5-500.000 cor. să le căutăm soți potriviți. Numai domni (și fără avere), cari au gânduri serioase și nu sunt împiedecați pentru o căsătorie grabnică să scrie pe adresa

L. Schlesinger
BERLIN 18, Deutschland

212 19-52

500 Coroane

plătesc celui-ce ar mai căpăta vre-odată durere de dinți ori îi va mirosi gura după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 80 fil. Ed. Bartilla-Winkler Viena 19/1. Sommergasse 1. În Sibiu: în farmaciile: în Piața mare 10; în Piața mică 27; strada Cisnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița Ocnei 2; farmacia Teutsch; Meltzer, str. Gușteriței și str. Cisnădiei. În Bistrița: farmacia lui Herbert. Sebeșul-săscos: farmacia Lederhinger; Sighisoara: farmacia lui Ligner.

Să se ceară pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile unde nu să poate căpăta, trimite 7 sticle cu 5 cor. 80 fil. franco. 1 27-

Sarea de stomach

a farmacistului Schaumann

în compoziția sa îmbunătățită de nou, introdusă cu cel mai bun succes de mai mult de 30 ani, este și rămâne cel mai bun mijloc contra tuturor felurilor de boale de stomach, a boalelor de intestine și lipsei de apetit. Nu ne putem lipsi de el la regularea și păstrarea unei bune mistuiri. Cine are înclinare spre slăbire să ia asemenea sare de stomach de două ori pe zi.

Prețul unei cutii Cor. 1.50. Expedare zilnică pe postă cu rambursă, de cel puțin 2 cutii. Să capătă în toate farmaciile și drogheriile.

Depozit principal laboratorul chemic-farmaceu. al farmacistului 290 5-20

Iuliu Schaumann lângă Viena.

„AJUTORUL”

Societate pe acții în Șeica-mare

Avem onoare a aduce la cunoștință publică, că banca „Ajutorul” cu sediul în Șeica-mare (Nagyselyk) în Piața Nr. 371 și-a început activitatea în 9 Noiembrie st. n. 1909 și se ocupă cu toate operațiunile de bancă sprijinind economia poporului nostru și prin întreprinderi de acest fel.

Banca „Ajutorul” primește depuneri spre fructificare cu 5½%, iară mai mari și stabile dela Cor. 1000 în sus cu 6%. Depunerile corporațiunilor se primesc cu 6%. Depuneri și ridicări se pot face și pe cale postală cu securi. Darea după depuneri o plătește institutul separat.

Banca „Ajutorul” e deschisă în toate zilele de lucru dela 8-12 oare a. m. și dela 2-5 p. m.

Rugând On. public de binevoitor sprijin, semnăm cu toată stima

Diracțiunea.

305 6-10

Precauție!

Orașele, comunele și privații

cari au lipsă de lumină albă ca soarele pentru iluminarea suficientă a locuințelor și stradelor în stațiuni balneare, în vile, hoteluri, restaurațiuni, grădini, fabrici etc. află la

Întreprinderea „Brikettid” de lumină strălucitoare în Sibiu (Nagyszeben) strada Gușteriței Nr. 30.

convingere îndestulitoare despre forța de lumină mare, intensivă a acestui sistem de iluminat fără pericol.

Instalarea aparatului, conform concesiunii din partea autorităților, e admisibilă în fiecare localitate cu 30-50 lumini; prin aceasta inovație s'a ajuns nu numai la o învingere însemnată asupra tuturor sistemelor de iluminat existente, ci acestui sistem special de iluminat, pentru că nu e periculos, să manipulează simplu și e ieftin, îi s'a recunoscut rangul prim. Prețurile, cum și informații detaliate și preliminară de spese pentru instalare să dau cu plăcere, comanda să primească și să esecută prompt. Deschiderea în 15 Dec. 1909.

Întreprinderea „Brikettid” de lumină strălucitoare a lui

ALBRECHT

318 5-6

Catalogul meu mare bogit ilustrat despre
Nobilitarea vițelor

Oltoani și vinuri îl trimite fiecăruia

GRATIS

care îmi face cunoscută adresa lui. Să ceară cartea aceasta și aceia, care nu dorește să facă eventual comanda, pentru că din cartea aceasta să poată informa asupra vieritalui și conține catalogul și o mulțime de ilustrații de vițe, europene și americane, rădăcini, trupine, și de renumitele vițe Delaware, din cari soiuri avem totdeauna mai multe milioane. Prețurile cele mai convenabile. Mii de scrisori și de ateste, între cari și dela domenii grosești și de ale arhiducilor. Adresa: Szűcs Sándor fia, Cultură de vițe, Bihard-öszeg. 289 18-26

Cărămizi și țigle

se află în magazinul nostru din
Bistrița, piața Cailor Nr. 9
cu următoarele prețuri:

o mie de cărămizi	{	in magazin	28 C.
		in wagon la gara din Bistrița	34 C.
o mie de țigle (și reperi)	{	in magazin	15 C.
		in wagon la gara din Bistrița	16 C. 40 f.

Cărămizile și țiglele (șirepurile) sunt
de calitate superioară,

lucrate și arse foarte bine,

din vestitul lut mălos ce se află în
Bistrița.

Comaralele cu calea ferată se elec-
tuiesc prompt. Prețul se rambursează, dacă
nu se statoresc altcum condițiile de livrare.

Probe la cerere se trimite.

**Societatea acționară
de cărămidarie**
în Bistrița (Besztercze)

207 18-29

Vinuri de masă escelente,

litra cu 40 și 48 fileri la cumpărare
de cel puțin 50 litre ofere negustoria
de vinuri

JOSEF SCHULTZ

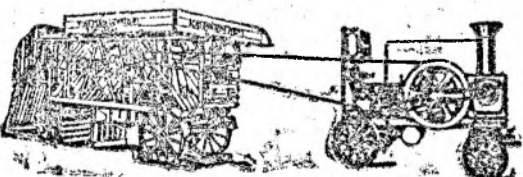
Sibiu, strada Urezului 20

Distins cu numeroase prime-premi și diplome de onoare.

**Fabrica de motoare și de mașine
Kalmár și Engel**

Budapesta V., Lipót-körút 22.

Își recomandă motoarele de benzin, locomo-
bilele de benzin, precum și motoarele sale
de gaz sugativ, cele mai simple și întocmite
pentru mașine de imblătit și pentru mânărea
de moci, cari se pot vedea ori și când puse
în mișcare în V. Lipót-körút 22.

Garanță deplină pentru imblătit escelent!

802 Novitate singur esistentă! 7-20

Aceste motoare, au mers uniform, și în
urma construcției lor foarte simplă să pot
manna ușor și de cel mai neșpert om.

Listă de preț gratis și franco.

Prețuri ieftine de plătit în rate!!

Cele 15 zile ieftine!

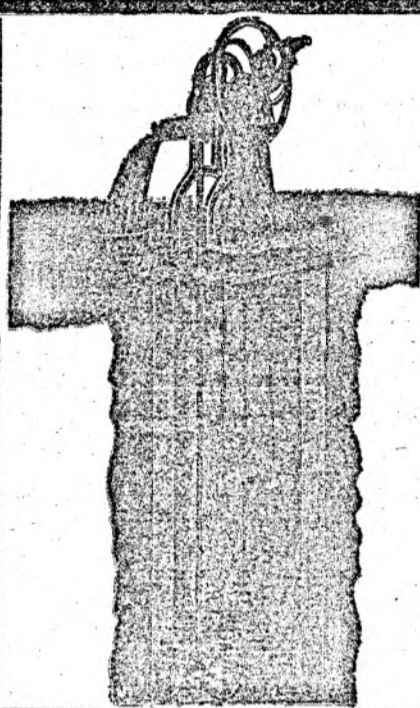
In decursul timpului dela 1—15 Ianuarie c. vând toate ghetetele de gumă cu
prețuri foarte scăzute. Iubitorilor de ghete de zăpadă le ofer ocazia a să putea pro-
vede ieftin cu ghete de zăpadă extra-tari. In galoși eu am introduși galoșii de
„Helsingborg“, de renume universal, mai departe fabricate americane și rusești. Să
săcotește ieftin și galoșii pentru copii.

Cu distinsă stimă 334 2-2

Aici să repară și ghete
de gumă.

IOAN GITSCHNER

conducătorul depozitului „Turul“ de ghete.

**Pumpă catenară-rapid
— pentru fântâni —**

cu globuri de gumi, patent.

A nu să confanda cu alte sisteme.

Prestațiune stabilă:

a pompei simple cam 5000 litre

a pompei duble „ 10,000 „

Reprezentanța la: 23 48-52

Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia.

Pumpe totdeauna în depozit.

Descrieri și prețuri la dorință.

Prin numeroasele scrisori de mulțămire trimise mie pot dovedi, că nu este
nimic mai bun și mai ieftin, ca

floacele de piuă de Cîsnădia

Cine vrea să aibă matrațe ieftine și bune, sau paturi și perini vecinic dura-
bile, acela să se îndrepte la mine cu deplină încredere. Pentru lucru de curelărie
și șelărie, pregătirea de sersamuri la cai (gura hamului) etc. sunt introduse și la
artileria c. r. și valorate. Mai departe fac atent la țoalele de cai militari și pentru
feciori, de Cîsnădia, la postavul de Cîsnădia, artieli de lână de oaie și produsele
școlii noastre de țesătorie de specialitate.

Cu distinsă stimă

295 5 - 20

Mihail Bretz, Cîsnădia (Nagydisznód).

Institut de credit funciar din Sibiu.

Piața mare Nr. 3-5.

Imprumuturi hipotecare pe anulăți.

Scrisuri funciare,
scutite de dări.

ce să pot lombarda la banca austro-
ungară, să pot depune la toate tribuna-
lele ungare de stat drept caucione și
vadia și ca cauțiuni de căsătorii militare.

Depuneri spre fructificare.

Dajdia la interesele dela depuneri o plă-
tește institutul.

Escomptare de cambii.

Avansuri pe efecte publice.

Credite de cont-curent
contra intabulării și altă garanță.

Executarea

de fiecare afacere de bancă și de zarafie prin

Cassa de schimb

Sub condițiuni culante, mai cu seamă:

cumpărarea și vânzarea de efecte publice
monete străine,

răscumpărarea cupoanelor și efectelor certificate,

incasarea de cambii, checuri și așezări,

predarea de așezări și bilete de credit

pentru străinătate,

ingrijirea de coale de cupoane.

înzorarea efectelor la depozit spre păstrare,

închirierea de resorturi de case de fer

(efete deșesite), asigurare contra incendiului

și a spargerii, etc. 8 25 -

Informațiuni amănunțite se dau cu bunăvoință și fără spese

RĂCEALĂ,

influență, puțină tuse e suficientă, să'l aducă pe om în pericol de viață; bacilul afă drumul spre plămâni și deja s'a desvoltat din boala cea fără pericol, un pericol de viață. Tuberculoza pândeste în fiecare tuse și de aceea are tot insul, care tușește, simte dureri de piept, e întrecat, n'are

apetit, să simte rău și obosit, să folosească siropul din miere de tei a lui Orkény, premiat cu medalia de aur. Imoaiac tusa, dissolvă flegma, alungă asudatul de noaptea, care'l slăbește mult pe om, îmbunătățește pofta de mâncare și e o adevărată binefăcătoare pentru acela, care răsuflă greu. — O sticlă de probă 3 Cor., o sticlă mare 5 Cor. și 3 sticlițe franco 15 Cor. cu rambursă numai prin fabricantul. 278 A 6-12

Farmacia „la apostol“,
Budapesta, Józsefkorút 64. Depou 100.

Ludovic Ferencz,

croitor de bărbați,

Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai noi stoffe de iarnă
în mare asortiment

noutățile

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sacko, Jaquete, și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisiuri și „Raglan“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverenzilor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebita atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți.

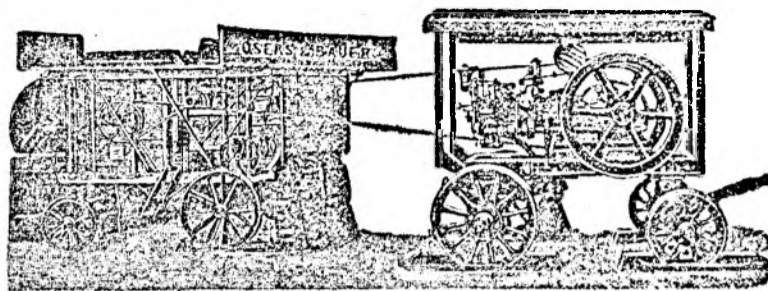
În casuri de urgență confecționez un rind complet de haine în timp de 24 ore. 81 30—

Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripție croitura cea mai nouă.

Osers și Bauer fabrică specială pentru construirea de motoare.

VIENA XX., Dresdnerstrasse 81-83/a.

Filiată pentru Ungaria: BUDAPESTA VI., Podmaniczkygasse 18.

Locomobile cu benzin

Fabricate recunoscute de clasa primă. Garnituri complete de îmblătit.

Motoare ou benzin.

Motoare cu gaz sugativ.

Forța de mână cea mai ieftină din prezent (2—3 tineri spese de mânăre). Preste 1000 aranjamente în mânăre. Condiții de plată favorabile. Preliminare de spese gratis și franco.

În timpul din urmă am furnizat garnituri de îmblătit între altele următoarelor firme: Schlosser Ioan, Sas-Veseuș, 8 HP aranj. de îmblătit. Pop Antonie, Bucurdeș-vinoasă-ungurească I. Alba Iulia 8 HP aranj. de îmblătit. Nicolae Băcilă, Nucet, I. Sibiu, 10 HP aranj. de îmblătit. Faff Mihály Felső-Bajom, 4 HP aranj. de îmblătit. Nuszbaum Aron, Bethlen-Sz.-Miklós 4 HP aranj. de îmblătit. Doczy, Csikszaroda, 10 HP aranj. de îmblătit. 89 41—

Institut indigen. — Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

din Sibiu o o întemeiată la anul 1868

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii),

asigură în cele mai avantajoase condiții: 21 50—52

contra pericolului de incendiu și exploziune,

edificii de ori-ce fel, mobile mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Văleri asigurate contra incendiului: 95,816.412 coroane. Capitale asigurate asupra vieții: 9.882.454 coroane

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru dospăg. de incendii 4,484.278,88 c. pentru capitale asig. pe viață 4,028.118.12 c.

Oferte și ori-ce informațiuni să pot primi dela:

Diracțiunea în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I., și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Atelier de curelărie, șelărie și cofetărie

ORENDT G. & FEIRI W.

(odinioară Societatea curelarilor.)

Str. Cisnădiei 45. SIBIU. Heltauergasse 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și voiaj, pocolăzi și procoveturi, portmonee și bretele solide și alce

81 26—

Curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi) permanent în deposit.

Toate articolele din brașele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin.

Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco.

Comandele prin postă se efectuează prompt și conștientos.

Mare deposit de hainuri pentru cai dela volurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (tolnari) de cai și cofere de călătorie

Marca de scutire: „Anker“.

Liniment. Capsici comp.,

înlocuitor pentru

Anker-Pain-Expeller

este un leac de casă valorat de mult, care să folosește de mulți ani ca fricțiune sigură la podagră, reumatism și răceală.

Atenție. Din cauza imitațiilor de puțină valoare să fim precauți la cumpărare și să primim numai sticle originale în ștutle cu marca de scutire „Anker“ și cu numele Richter. Cu prețul de 80 fl., C. 1-40 și Cor. 2— să capată aproape în toate farmaciile. Deposit principal la Iosif Török, farmacist în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la

„Leul de aur“ în Praga ::

Șoseaua Elisabeta Nr. 5 nou.

Expediție zilnică. 242 14—26

Salon de pälării de modă
August Gruber
 Sibiu
 Piața mare Nr. 19, etajul I.
 Deposit de confecțiune de pälării de modă de cea mai eleganta și articli de modă de toate prețurile, și modele originale vieneze și pariziene. 86 40—

Epilepsia. Cine suferă de epilepsie, nevoie și alte boale de aceste zervoase, să ceară o carte de deslușire, care să capătă gratis și franco prin Priv. Schwanen-Apotheke, 177 Frankfurt a M. (Germania). 25—52

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.
 E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atroșate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au zdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca aceste stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimii deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, — trebuie să fie cineva cărnia osmenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere măcarurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste năcuzări ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiencios, care știe să dea asupra vieții staturii bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există atunci apoi va începe existența boalelor secrete.
 De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara și dintr-un PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta VII, Rákóczi-ut. 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori-cine (stăt bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului să curăță, nervii să se întărească, tot organismul să se elibereze de materiile de boală, chimurile să se liniștesc.
 Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindeca deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, rasele sifilitice, boalele de țevă, bepică, nervi și sira spinării, incapacitățile de confuzie a minții, urmările onanității și ale sillicului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge de pâlă și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și sfere separată. În ceea ce privește cură, depărțarea nu este piedică, căci dacă cineva, din ori ce cauză n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se adăuga numai marca de răspuns.) Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, oricât la dorință să retrăit fiecărui. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Visitele se primesc începând de la 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapesta VII. Rákóczi-ut. 10. 80 34—

Viță altoite de vie
 în sortare conștiencioasă, recunoscută în țara întreagă
Port-altoi americani
 deplin dezvoltate și crescute în teren deluros,
Vițe nobile europene,
 în cele mai bune soiuri de vin și de filegorii și pentru struguri de masă
Pădureți de aciași și gledicii
 liferează cu prețuri moderate
Pepiniera primă ardeleană alui
Mihail Ambrosi
 în Mediaș (Medgyes Nagyküllömegye).
Pricitul vișrului 254 13—
 catalog al soiurilor și prețurilor împreună cu instrucțiune populară și practică pentru plantarea viilor să trimite la cerere ori și cui gratis și franco.

Tipografia Poporului, Sibiu.

„RACOTANA“
Institut de credit și economii societate pe acții.
 Centrala: **Seica-mare** casa proprie. Filială: **Ellisabetopole.**
 Giro-Conto Oesterr.-Ung. Bank. Postsparcassa ung. Co. Nr. 22113. Clearing.
 întemeiată la anul 1893.
 Capital social . . . . . Cor. 200,000.—
 Fonduri (de rezervă, binefaceri, cultural, și de pensiuine) „ 61,089.26
 Depuneri spre fructificare . . . . . „ 403,297.—
 Primește depuneri spre fructificare până la Cor. 1000 cu 5%, dela Cor. 1000—10,000 cu 5½, iar dela 10,000 în sus și dela corporațiuni cu 6%, plătește și darea.
 Escomptează cambii cu cel puțin două subscrieri.
 Dă împrumuturi pe cambii cu și fără acoperire ipototecare cu 7—8%.
 Ore oficioase în toată ziua înainte de amiază dela 8—12, după amiază dela 2—4 ore.
Dirrecțiunea.
 304 6—6

Am onoare de a aduce la cunoștința prșoanelor nici o obosală precum și cheltuiulă am renovat hotelul meu de mine de 10 ani sub firma
„Hotel M...“
 Strada Turnului Nr. 11,
 adaptându-le conform cerințelor timpului și comodității onor. public călător.
Odăi confortabile și curate incl. luminat și serviciu dela cor. 1'60 în sus.
Odale de scaldă
Cafenea și restaurant de mână primă în casă. Culină escelentă, prețuri ieftine și serviciu atent. — **Bere proaspătă** și anume sibiană de Habermann, bere neagră de trei stejari și bere Dreher de Steinbruch, precum și **vinuri curate și naturale** de butoi sau butelii.
 Mulțumind pentru încrederea dovedită față de mine și până acuma în o măsură atât de mare, rog a mi-o păstra-o, onorându-mă și pe viitor și samiez
 Sibiu, 1909, Septembrie.
 cu stimă
IOAN MIHAIU
 hotelier și propriet.

Auleo!
 La tusa, răgușală și întrocănare ajută sigur și repede
Pastilele de piept ale lui Egger
 au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare.
 Un carton 1 cor. și 2 cor.
 Carton de probă 50 fl.
 Depozit central:
farmacia „La palatin“
Budapest, VI., Váci körut 17.
 Afurisita de tusa mă înneacă.
Trăfăscă!
 Pastilele lui Egger mă scăpară inte.
 În Sibiu să poste căpăta la Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummeler, Karl Pissel, August Teutsch.
 În Sebeș la Wilhelm Lederhölger și Ludvig Binder.
 247 14— 240 15—26

O mare prăjitorie de cafea
 și
moară de măcinat, mânăta cu forță electrică
 în legătură cu prăvălia mea de articli de băcănie — dar ca secție specială — am înființat în Sibiu, Piața-mare Nr. 20, după cel mai nou și bun sistem și învit onor. public să binevoiască a le cerceta.
 Totodată îmi iau voie a face cunoscut onoratelor econoame, că mai jos însemnatele
amestecuri de cafea
 — prăjire aproape zilnică — să compun cu cunoștință de specialitate, așa că eu sunt în plăcută poziție a furnisa nu numai calitativ cea mai escelentă cafea, ci și prin fixarea celor mai ieftine prețuri, îmi voi da silința a mulțumii pe deplin în toate privințele pe onor. mei mușterii.

Amestec	A. 1 kilo	Cor. 2-80
„	B. 1 „	„ 3-20
„	C. 1 „	„ 3-60
„	D. 1 „	„ 4-—
„	E. 1 „	„ 4-40
„	F. 1 „	„ 4-80

 Prăjit deschis sau închis.
 La dorință să macină proaspăt.
 Mai departe am în depozit mare asortiment de cafea crudă (nepăjită) cu prețurile cele mai ieftine.
 La comanda pe postă dela 3 kilo în sus — fie și soiuri deosebite — rebonife jumătate din porto.
 Cu distinsă stimă
Ludovic Fuchs
 Piața-mara Nr. 20.
 824 3—10